

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Pedagojik Formasyon Eğitimi SERTİFİKA PROGRAMI

ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ
Öğr. Gör. Ahmet Duysak

Ünite 1: EĞİTİMLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Eğitim Nedir?

- Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak tanımlanmaktadır..

NOT..

Kendi yaşantısı yoluyla:

- Öğrenci merkezliğe ve yaparak yaşayarak öğrenmeye işaret eden bir kavramdır.

Kasıtlı olarak:

- Eğitim –öğretim etkinliklerinin planlı ve programlı yapılması gerekliliğine işaret eder.

İstendik:

- Eğitim bireyin, toplumun ve konu alanının ve hatta doğanın beklenti, ihtiyaç ve özelliklerine uygun hedeflere yönelik olmasına işaret eder..

SORU-KPSS

Eğitim, bireyin davranışında yaşantıları yoluyla istendik değişmeler oluşturma sürecidir.

Bu tanımda, "istendik" sözcüğü ile anlatılmak istenen temel koşul aşağıdakilerden hangisidir?

- a. Eğitimin hedefleriyle ilgili olma
- b. Bireyin hedefleriyle ilgili olma
- c. Güncel gereksinimleri karşılama
- d. Bireye ekonomik güç kazandırma
- e. Toplumda dayanışmayı artırma

Davranış..

- Organizmanın bir etkiye karşı gösterdiği tepki ya da tepkiye karşı gösterdiği etki olarak tanımlanmaktadır.
- Davranışı oluşturan bu etki ve tepkiler gözlenebilen ya da gözlenemeyen, açık ya da örtük olabilir.
- **Davranışlar; doğuştan gelen, geçici ve sonradan kazanılan davranışlar olarak üç grupta toplanır.**
- Eğitim yolu ile kazanılan davranışlar sonradan kazanılan davranışlardır.

		Davranış Türleri							
Doğuştan getirilen davranışlar		ÖĞRENME ÜRÜNÜ DAVRANIŞLAR (Sonradan Kazanılan Davranışlar)						Geçici Davranışlar	
Refleks	İçgüdü içgüdüsel davranışlar			İstenen davranışlar	İstenmeyen davranışlar	Hastalık nedeniyle oluşan davranışlar	İlaç kullanımı nedeniyle oluşan davranışlar	Madde (Alkol, uyuşturucu vb. nedenle oluşan davranışlar)	
		Planlı olmayan eğitim ürünü davranışlar (Aile, akran vb gibi resmi olmayan ortamlarda kazanılan davranışlar)	Planlı eğitim ürünü davranışlar. (okul, kurs vb. gibi resmi veya yarı resmi ortamlarda kazanılan davranışlardır)	Kültürün olumsuz yönleri ile kazanılan davranışlar	Planlı eğitimin hatalı olan yan ürünü olan davranışlar				

YAŞANTI (Deneyim)

- Nesne ve durumlarla birebir ilişki kurmaktır..

Yaşantı iki şekilde incelenir.

1- Kazanılmış yaşantı:

- Bireylerin birbiri ile ve çevresi ile etkileşimi sonucunda öğrenme ile sonuçlanan yaşantılardır...

2- Yaşanılmış yaşantı:

- Etkileşim içinde yer alan etkinliklerden bireyde her zaman kalıcı iz bırakamayan ve bireyin davranışında değişim oluşturmayan etkinliklerdir.

SORU

Kazanılmış yaşantı, bireylerin birbiriyle ve çevresiyle etkileşimi sonucu bireylerde kalıcı izli davranış değişikliği oluşmasıdır.

Aşağıdakilerden hangisi kazanılmış yaşantıya bir örnek değildir?

- a. Bir yakınını cinayette kaybeden Elif, gazetelerde önce cinayet haberlerini okur.
- b. Yunus Emre, derste öğretmenin verdiği örneği başka bir problemin çözümünde kullanır.
- c. Çağrı, oynadığı her satranç oyununda model aldığı satranç ustasının açılış hamlesiyle oyuna başlar.
- d. Betül, ders arasında sınıf arkadaşlarıyla birlikte çektiği fotoğraflara bakar.
- e. Ahmet, izlediği filmde kavga sahnelerini arkadaşlarına göstererek anlatır.

Eğitim-Öğretim-Öğrenme ilişkisi

Öğretim:

- Bireyin davranışlarında kalıcı izli değişiklikler gerçekleştirmek için yapılan, öğrenen, öğreten, yaşantı, ortam ve araç-gereç etkileşimi örüntüsünden oluşan tüm etkinliklerdir.

Öğretme:

- Öğretim uygulaması sırasında bireyin öğrenmesine yardımcı olucu öğretici tarafından sergilenen davranışlardır.

Öğrenme:

- Bireyde kendi yaşantıları sonucu oluşan kalıcı izli davranış değişikliğidir.

EĞİTİM

- Her yerde oluşur.
- Zaman bakımından sınırsızdır.
- Planlı yada plansız olabilir.
- Formal ve İnfomal etkinlikleri kapsar.
- Her türlü deneyimi kapsar. (olumlu yada olumsuz davranışlar kazanılabilir.)

ÖĞRETİM

- Önceden belirlenmiş ortamlarda gerçekleşir.
- Belli bir zaman diliminde gerçekleşir.
- Planlı ve örgütlenmiş faaliyetlerdir.
- Formal etkinlikleri kapsar.
- Önceden belirlenmiş hedeflere yöneliktir. (olumluya dönüktür)

EĞİTİM (Formal Eğitim - İnfomal Eğitim)

Formal Eğitim

- Formal eğitim amaçlıdır; önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde planlı olarak yapılır, öğretim yoluyla gerçekleştirilir.
- Eğitim süreci öğretmen tarafından planlanır, uygulanır ve izlenir.
- Eğitim başlangıcından bitişine kadar özel bir çevre içinde kontrollü olarak yürütülür.
- Sürecin belli aşamalarında ve sonunda değerlendirme işlemi yer alır...

1- Formal Eğitim (Planlı ve programlı)

A- Örgün eğitim

- Belirli bir yaş grubundaki bireylere, daha önceden belirlenmiş amaçlara uygun olarak hazırlanmış eğitim programlarıyla okulda gerçekleştirilen eğitimidir.
  - Okul öncesi
  - İlkokul 4 yıl
  - Ortaokul 4 yıl
  - Lise 4 yıl
  - Yüksek öğretim (Yüksek lisans-doktora)

B-Yaygın eğitim (yaş sınırlaması, aşamalı ve kademeli olmaksızın ilgi ve gereksinimlere uygun olarak yapılır.)

- Halk eğitimi
- Çıraklık eğitimi
- Hizmet içi eğitim
- Kurslar
- Uzaktan eğitim

HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİ

- Halk eğitimi merkezleri ülkemizdeki her yaş, eğitim, gelir, sosyal statü ve kültür düzeyindeki vatandaşlara onların ilgi, istek, yetenek ve beklentilerine yönelik mesleki, sosyal, toplumsal, ekonomik, sportif ve kültürel alanlarda ücretsiz kurslar düzenleyen yaygın eğitim kurumlarıdır.
- Milli Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı taşra birimleri olan bu kurumlar ülkemizin 935 noktasında hizmet sunmaktadır..

ÇIRAKLIK EĞİTİMİ;

- Çıracak yaşında olup, okul sistemi dışında bulunan gençlere temel meslek eğitimi vermek ve bunları işe yerleştirmek, Çıracaklık sistemine girecek gençlerin uygun meslek seçimine rehberlik yapmak, 14-18 yaş grubunda olup geleceğini bir işyerinde çalışarak kurmaya çalışan gençlere çıracaklık sistemi yoluyla meslek eğitimi vermek,
- Ülke genelinde, çeşitli mesleklerde kalfalık ve ustalık standartlarını belirlemek, İşyerlerinde öğrenilemeyen iş ve işlemleri atölyelerde öğretmek, Kalfa ve ustaların meslek kurslarıyla, mesleklerinde gelişmelerini sağlamak, Ustaların, işyerlerinde çıracak öğrencilere sanatlarını daha iyi öğretmelerini sağlamak amacıyla “Usta Öğreticilik” kurslarıyla gelişmelerini sağlamak, İş hayatında çalışma disiplinini sağlayan eğitimidir.

HİZMET İÇİ EĞİTİM

- Özel ve tüzel kişilere ait işyerlerinde belirli bir maaş ya da ücret karşılığında işe alınmış ve çalışmakta olan bireylerin görevleri gereği bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarını sağlamak üzere yapılan eğitimidir.

Hizmet içi eğitim türleri

- Yeniden eğitim:** bireylerin yeni koşullara ve görevlere uyum sağlamak ve yeni bilgiler almak için katıldıkları eğitime denir. Bu eğitim bireylerin alanları dışında istihdam edildiklerinde önemlidir.
- İlave eğitim:** Kişilerin mesleki eksikliklerini gidermek ve mesleki niteliklerini artırmak için yapılan eğitimidir.
- İleri eğitim:** Mesleki yeterlikleri yükseltmek ve mesleki eskimişliği gidermek için yapılan eğitimidir.
- İşbaşında eğitim:** Bu eğitim türünde, bireyler çalışma ortamında, ofiste, atölyede, makine başında eğitilirler..

UZAKTAN EĞİTİM

- Temel eğitim kapsamındaki açık okullar, açık öğretim lisesi, mesleki teknik açık öğretim okulu, açık öğretim fakülteleri de, özellikleri incelendiğinde yaygın eğitim mantığına daha yakındır; ancak bu eğitim türünün aşamalılık, uzun süreklilik, diplomaya dönüklük özellikleri onun örgün eğitime benzeyen yönleridir.

Örgün ve Yaygın Eğitimin Karşılaştırılması

- Okul sistemi içinde yapılır.
- Yaş gruplarına göre düzenlenir.
- Aşamalı ve ön koşulludur.

Her ikisinde;

- Formal
- Planlı programlıdır
- Kasıtlı,
- İstendik öğrenmelere dönüktür.

- Örgün eğitim dışında her türlü planlı eğitimidir.
- Yaş grupları heterojen değildir.
- Sertifikaya dönüktür.
- Daha kısa sürelidir.
- Aşamalı ve ön koşullu değildir.

SORU

Yaygın eğitimle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru değildir?

- a. Örgün eğitim dışında yapılan planlı eğitim etkinliklerini kapsar.
- b. Yaygın eğitim faaliyetlerine kişiler kendi ilgi ve ihtiyacına göre katılır.
- c. Formal ve İnformal olarak yaşam boyu devam eder.
- d. Formal eğitim içerisinde yer alır ve özel öğrencileri olur.
- e. Belli bir zaman ve mekan içerisinde yapılan eğitim etkinliklerinden oluşur.

2- İNFORMAL EĞİTİM;

- Doğal ortamında yaşam içerisinde kendiliğinden oluşan, belirli bir amaç ve plan dâhilinde olmayan, uzman kişiler tarafından gerçekleştirilmeyen, olumlu yanları ile birlikte olumsuz yanları da olan, eğitimin gerçekleştiği belirli bir mekân olmadan oluşan kültürlenme sürecidir. .

a. Aile Eğitimi

b. evre Eğitimi

- Sokak
- Akran evresi
- Kültürel evre
- Sportif evre
- Okuma evresi
- Medyatik evre
- Çeşitli Konferans ve Toplantılar

SARGIN EĞİTİM:

- Sargin eğitim, örgün ve yaygın eğitim dışında kalan, bireylerin günlük yaşamda, belli bir eğitim almadan kendiliğinden gerçekleştirdiği öğrenme faaliyetleridir..

FORMAL EĞİTİM

- Planlı ve programlıdır.
- Varılmak istenen hedefler önceden belirlenmiştir.
- Belli bir ortam, mekan ve zaman gerektirir.
- Amaca yönelik olarak hazırlanmış ders araç ve gereçleri kullanılır.
- Ölçme ve değerlendirme süreci belirlidir.
- Eğitim profesyonel (özel öğretici) kişiler tarafından yapılır.
- Eğitim sürecinin sonunda katılımcılara belge verilir.

İNFORMAL EĞİTİM

- Planlı – programlı değildir.
- Doğal ortamda kendiliğinden oluşur.
- Yer, mekan, ortam ve zaman önceden belirli değildir.
- Profesyonelce hazırlanmış ders araç ve gereçleri yoktur.
- Süreç içerisinde ölçme ve değerlendirme yapılmaz.
- Öğreticiler profesyonel değildir.
- Eğitim süreci bir belgeyle sonuçlandırılmaz.

SORU

- Flüt çalmayı Aysel okulda müzik dersinde , Nursel halk eğitim merkezinin açtığı flüt kursunda, Veysel ise evde kendi kendine öğrenmiştir.
- Aysel, Nursel ve Veysel'in gerçekleştirdiği öğrenmelerin ilgili olduğu eğitim türleri hangi seçenekte doğru biçimde verilmiştir.

	<u>Aysel</u>	<u>Nursel</u>	<u>Veysel</u>
a.	Örgün	Sargın	Yaygın
b.	Yaygın	Örgün	Sargın
c.	Sargın	Örgün	Yaygın
d.	Örgün	Yaygın	Sargın
e.	Yaygın	Sargın	Örgün

KÜLTÜR

- Bir toplumun tarihsel süreç içinde ürettiği ve kuşaktan kuşağa aktardığı her türlü maddi ve manevi özelliklerin bütününe kültür denir.
- Kültür, bir toplumun kimliğini oluşturur, onu diğer toplumlardan farklı kılar.
- Kültür, toplumun yaşayış ve düşünüş tarzıdır.

Kültür, genel olarak iki öğeden oluşur

Maddi Kültür Öğeleri:

- Binalar, her türlü araç-gereç, giysiler vb.

Manevi Kültür Öğeleri:

- İnançlar, gelenekler, normlar, düşünce biçimleri vb.
- Kültürün maddi ve manevi öğeleri arasında sürekli bir etkileşim vardır.
- Birinde meydana gelen bir değişim diğerini de etkiler..

KÜLTÜRÜN ÖZELLİKLERİ

1. Kültür görelidir.
2. Kültür tarihseldir.
3. Kültür insan eseridir.
4. Kültür durağan değildir. .

KÜLTÜRÜN İŞLEVLERİ

- Birey davranışlarını yönlendirerek toplumsal düzeni sağlar.
- Topluma kimlik kazandırır. Toplumu diğer toplumlardan farklı kılar.
- Toplumsal dayanışma ve birlik duygusu verir..
- Toplumsal kişiliğin oluşmasını sağlar...

SORU

Eğitim ile kültür arasındaki ilişkiyi konu alan aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- a. Eğitim hem kültürü etkiler hem de kültürden etkilenir.
- b. Eğitim ve kültür, değişmeye karşı aynı ölçüde dirençlidir.
- c. Okul, işlevini yerine getirirken kültürel olanaklardan yararlanır.
- d. Eğitim uygulamalarında, kültürel değerlerin izleri vardır.
- e. Okul kültürün aktarılmasında önemli bir görev yapar.

BİR İLETİŞİM SÜRECİ OLARAK EĞİTİM

İletişim

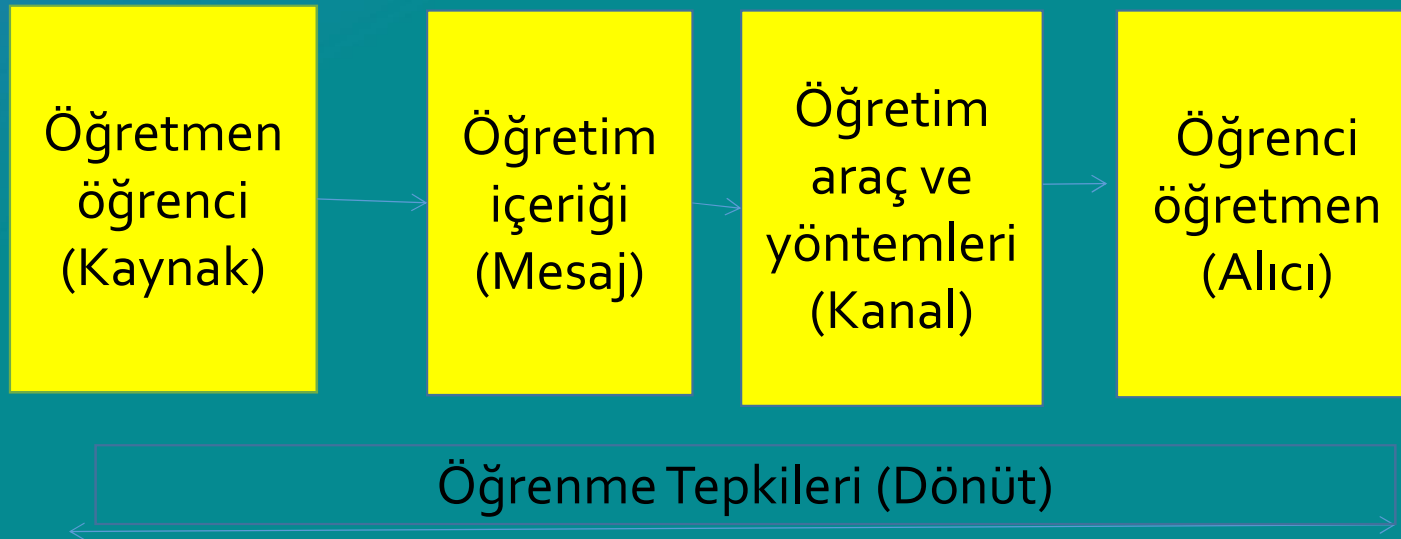
- Bireyler, gruplar ve toplumlar arasında söz yazı, görüntü ile el-kol hareketleri ve benzeri simgeler aracılığı ile duygu ve düşüncelerin karşılıklı olarak iletilmesini sağlayan bir etkileşim sürecidir..

İLETİŞİM SÜRECİ

Bu öğelere öğrenme-öğretme süreci açısından bakarsak aşağıdaki gibi bir şemalaştırma yapabiliriz.

■ Eğitim sisteminin ögeleri

GİRDİLER (Kaynaklar)

- Öğrenci say.
- Öğrenci davranışları (bilişsel, duyuşsal, devinişsel)
- Yatırım
- Personel
- Yeni araç gereç, donanım
- Yeni bilgi

İŞLEMLER (Süreçler)

- Karar verme
- Planlama
- Örgütlenme
- İletişim
- Eğitim durumları, ünite, pekiştireç, dönüt, düzeltme, ipucu
- Öğretim yöntemleri, öğretim stratejileri
- Eğitim Teknolojisi
- Zaman
- Sevgi, ilgi, motivasyon
- Zihinsel süreçler

ÇIKTILAR (Sonuçlar)

- Öğrenci
- Öğrencinin bilişsel, duyuşsal algısal düzeyi
- Uzmanlık
- Yeterlilik
- Mezunlar (mezunların ürettiği hizmetler)
- Sınav sonuçları (SBS,YGS;LYS vb.)

Açık sistem

- Girdi, işlem, çıktı ve dönütten oluşan en az bir hedefi gerçekleştirmek üzere örgütlenip uygulamaya konulan ve her uygulama sonucuna göre yeniden düzenlenen dirik örüntüye açık sistem denir.

Yarı açık sistem

- Girdi, işlem ve çıktı öğelerinden meydana gelen, yeterli ve düzenli dönüt içermeyen sistemdir.
- Yarı açık sistemler dinamik yapılar değildir. Eksiklikleri ve hataları tespit etmek dolayısıyla da gidermek ve düzeltmek mümkün değildir.

Kapalı sistem:

- Yeterli girdi ya da çıktı öğeleri olmayan sistemdir. Yeterli girdi ve çıktı olmadığı için sistemde dönüt ve düzeltme yapmakta mümkün değildir.
- Bu tür sistemler entropik (sistemin çökmesi, yok olması) özellik taşır.
- Kapalı sistemler üç türlü olabilir.

- Çağdaş eğitim anlayışları açık sistem özelliği taşıırken, geleneksel eğitim sistemleri yarı açık sistem ya da kapalı sistem özelliği taşır.
- MEB müfredat değişiklikleri ve yenilenen programlar Türk Milli Eğitim sisteminin açık bir sistem olduğunun göstergesidir.

EĞİTİMİN İŞLEVLERİ

1. Bireysel iŐlevi
2. Sosyal iŐlevi
3. Ekonomik iŐlevi
4. Kültürel iŐlevi
5. Felsefi iŐlevi
6. Siyasal iŐlevi

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

a. Genellik ve Eşitlik: .

- Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayırımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz..
- **Genellik ve eşitlik** ilkeleri ayırım yapmamaya yöneliktir.

b. Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları:

- Millî eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

c. Yönelme:

- Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler..

d. Eğitim Hakkı:

- Temel eğitim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır.
- Temel eğitim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.

e. Fırsat ve İmkân Eşitliği:

- Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır.
- Maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla yardımlar yapılır.
- Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.
- **Fırsat ve imkan eşitliği**, ihtiyacı olanlara pozitif ayrımcılık yapmayı gerektirir.

f. Süreklilik:

- Fertlerin genel ve meslekî eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır. .

g. Atatürk İnkılâp ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği:

- Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk inkılâp ve ilkeleri ve Anayasada ifadesini bulmuş olan Atatürk milliyetçiliği temel olarak alınır.

h. Demokrasi Eğitimi..

i. Lâiklik:

- Türk millî eğitiminde lâiklik esastır.
- Din kültürü ve ahlâk öğretimi ilköğretim, lise ve dengi okullarda okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.

j. Bilimsellik:

- Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metotları ile ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir. .

k. Planlılık:

- Millî eğitimin gelişmesi iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim-insangücü-istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak meslekî ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir.

KPSS-SORU

Günümüz Türk eğitim sistemindeki uygulamalardan hangisi, Tevhid-i Tedrisat Kanunu'na uygun bir uygulamadır?

- a. Özel ilk, orta ve yükseköğretim kurumlarının artması
  - b. Din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin zorunlu olarak okutulması
  - c. Bazı öğretim kurumlarında İngilizce, Fransızca ve Almanca öğretim yapılması
  - d. Çocukların eğitiminde çeşitli vakıfların etkin olması
- İlköğretimin zorunlu olması

KPSS-SORU

Aşağıda verilen öğretmen davranışlarından hangisi, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği etik standartların temel ölçütü olarak nitelendirilebilir?

- a. Öğrenciyi değerlendirmede adil olma
- b. Kendi öğrencisine özel ders vermekten sakınma
- c. İnsan onuruna saygı gösterme
- d. Mesleki gelişimine özen gösterme
- e. Mesleğinde titiz ve özenli olma

KPSS

Türk Millî Eğitim ilkelerinden "demokrasi eğitimi" doğrultusunda öğrencilerinde demokratik davranışlar geliştirmeyi benimseyen öğretmen, aşağıda verilen özelliklerden hangisine sahip olduğunda öğrencilerinde bu ilkenin gereklerine uygun yeterlilikler geliştirme olasılığı en fazla olur?

- a. Kuralcı olma
- b. Duyarlı olma
- c. Yeterli olma
- d. Model olma
- e. Profesyonel olma

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı
.....Ders Notları

Ünite 2: Program Geliştirmeye Giriş

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı
.....Ders Notları

■ Program Geliştirme Nedir?

- Program geliştirme, eğitim programlarının **tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucu elde edilen veriler doğrultusunda yeniden düzenlenmesi sürecidir.**
- Bir başka tanıma göre de PROGRAM GELİŞTİRME; eğitim programının **hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme** öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünüdür..

Program Geliştirmenin şu Özellikleri Vardır:

- Program geliştirme **DEVAMLIL** ve **KAPSAMLIL** bir süreçtir.
- Programın sosyokültürel ve bilimsel verilerin ışığında sürekli olarak geliştirilmesini ifade eder.
- Program geliştirme **OPERASYONEL** bir süreçtir..
- Program geliştirme bir **ARAşTIRMA** sürecidir...

PROGRAM TÜRLERİ

Program:

- Belirli bir hedefe ulaşmak için yapılan düzenek.

Eğitim Programı: (Yetişek)

- Eğitim hedeflerine ulaşmak için yapılacak, öğrencilerin her türlü öğrenmelerini sağlamaya yönelik her türlü etkinlikler bütününe eğitim programı denir..

Öğretim Programı:

- Eğitim programının amaçları doğrultusunda öğrencilere kazandırılmak istenen bilgi, beceri, tutum ve davranışların ders kümeleri olarak planlı bir biçimde düzenlenmesidir....

ÜNİTELENDİRİLMİŞ YILLIK PLAN

- Öğretim programında (ve ders programında) yer alan konu ve etkinliklerin sınıf düzeyinde aylara ve haftalara göre düzenlenmiş halidir..
- Yılın başında zümre öğretmenler kurulu tarafından düzenlenir...

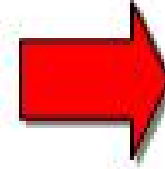

DERS PLANI

- Öğretmen tarafından hazırlanan, bir ya da bir çok ders saatinde yapılacak etkinliklerin tasarlandığı düzenektir.
- Ders planı öğrencilere ders düzeyinde kazandırılacak hedef-davranışları (kazanımları) ve bunlar için yapılacak etkinliklerin işleniş aşamaları ve değerlendirme süreçlerini içerir..

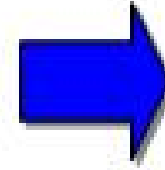

**Ders içi - dışı tüm etkinlikler
ve öğrenmeler burada...**

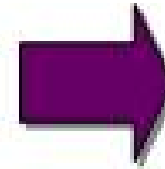
**EĞİTİM
PROGRAMI**

Dersler burada...

**ÖĞRETİM
PROGRAMI**

Üniteler ya da konular burada...

**DERS
PROGRAMI**

- **Öğretim programı:** Aynı dersin belli bir öğretim kademesindeki tüm programlarının bir araya gelmesi ile oluşur. .
- **Ders Programı:** Bir dersin belli bir sınıf düzeyindeki programıdır...
- Eğitim Programı öğrenme için planlanmış her türlü etkinliği içerirken, öğretim programı ders içi durumları içerir....

O halde:

- **Ders Programı:** Ünite veya konuların organizasyonu (Tek ders)
- **Öğretim Programı:** Derslerin organizasyonu (Çok ders)
- **Eğitim Programı:** Ders içi-dışı etkinliklerin organizasyonu (Dersler, Sosyal Etkinlikler, Rehberlik Faaliyetleri vb.)..
- **Eğitim Programı – Öğretim Programı- Ders Programı- Ünitelendirilmiş Yıllık Plan- Ders Planı**

AŞAMALI SINIFLAMA

YUKARI ÇIKTIKÇA KAMSAM ARTAR

EĞİTİM PROGRAMI

ÖĞRETİM PROGRAMI

DERS PROGRAMI

ÜNİTELENDİRİLMİŞ
YILLIK PLAN

DERS PLANI

AŐAĐI İNDİKÇE AYRINTI ARTAR

TALİM TERBİYE KURULU

GÖREVLERİ

- Eğitim sistemini, eğitim plan ve programlarını, bütün ders araç ve gereçlerini araştırmak, geliştirmek ve uygulama kararlarını onaylatmak üzere Bakanlık Makamına sunmak,
- Bakanlık birimlerince hazırlanan öğretim programları ile ders kitapları, yardımcı kitaplar, öğretmen kılavuz kitapları, bilgi iş ve işlem yapraklarını incelemek, geliştirmek ve uygun görülenleri karara bağlamak,

- Programlara göre ders veya yardımcı ders kitaplarını hazırlamak, hazırlatmak veya satın almak,,
- İlköğretim ve ortaöğretim kademesinde yurt dışı eğitim kurumlarından alınmış diploma ve öğrenim belgelerinin derece ve denkliklerini tespit etmek
- Milli Eğitim Şurasının sekreterlik görevini yürütmek.

■ Soru:

■

■

a.

b.

c.

d.

KPSS- SORU

Milli Eğitimin ve okulun amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik okul içinde ve okul dışında yapılan eğitim etkinliklerinin tümüdür. Eğitim kurumunun amacını gerçekleştirmeye yönelik ğretim etkinlikleri, rehberlik hizmetleri, sosyal ve kültürel etkinlikler, bilimsel araştırmalar, ğrenci ve kişilik hizmetleri gibi etkinlikleri kapsar.

zellikleri verilen program türü aşağıdakilerden hangisidir?

a. Eğitim programı

b. Öğretim programı

c. Ders programı

d. rtk program

e. Okul programı

EĞİTİM PROGRAMLARININ YARARLARI

- Eğitim etkinliklerine yön vermek
- Eğitimin verimini artırmak
- ğreticiye rehberlik etmek
- Eđ güdüm ve standartlaştırma sağlamak

POSNER'IN PROGRAM TANIMLAMALARI

PROGRAM TÜRLERİ

Resmî Program

Uygulamadaki Program

İhmal Edilen Program

Örtük Program

Ekstra Program

Program Türleri

- Posner eğitim programlarını 5 farklı düzeyde toplamıştır.

1- Resmi / Prosedürel / Açık/ Yazılı Program

- Bu program ülkenin eğitim politikasını yansıtır.
- Eğitim-öğretim programı olarak da ifade edilebilir.
- Okulun kasıtlı eğitim amaçlarını açıklar.
- Yazılıdır, kâğıttadır, dokümandır.
- Açıktır, ilan edilmiştir.
- Tasarıdır, teoriktir.
- Standarttır, ölçülüp değerlendirilebilir.
- Ayrıntılı ve ideal özellikleri taşıyan programdır.

2- Uygulamadaki / Uygulanan / Öğretilen / Gerçekleştirilen Program

- Bu program kağıttan uygulamaya dökülmüştür.
- Teoriden pratiğe dönüşmüştür.
- Resmi programın somut, gerçekleşen ve gözlenen boyutu olarak ifade edilir.
- Öğretmenin elinde hayat bulan programdır.
- Öğretmenlerce hazırlanmış yıllık plan ve ders programlarında yer alan etkinliklerdir.

3- İhmal Edilen / Atlanan/ Görmezden Geline/ Öğretisiz Program

- Resmi programın kasıtlı bir biçimde öğretilmeyen, atlanan, eksik bırakılan boyutlarını oluşturur.
- Neleri öğretmeliyim? Sorusunun cevaplarının bulunacağı programdır.
- Soru çıkmayan konular, ortalamaya katılmayan dersler ve öncelikli olarak gerekli görülmeyen duygusal özellikler çeşitli gerekçelerle ihmal edilebilir.

4- Örtük / Gizil /Saklanan / Üstü Kapalı Program

- Jackson tarafından ortaya atılmıştır.
- Okuldaki sosyal ve psikolojik etkileşimle oluşan yan ve informal öğrenmeleri kapsar.
- Olumlu ya da olumsuz öğrenmeler gerçekleşebilir.
- Açık ve yazılı değildir.
- İnfomal, kendiliğinden gizil öğrenmeleri kapsar.
- Değerler, normlar, tutumlarla ilişkilidir.
- Örtük programa okul iklimi ve sınıf iklimi örnek gösterilebilir.

KPSS-SORU

Öğrencilerin öğrenmelerinde; okul bahçesi, koridor, kantin, spor salonu ortamları önemlidir. Bu ortamlarda kullanılan dil, iletişim, giyim, yeme-içme biçimi sınıf içi öğrenmelerinden farklı öğrenmelere yol açabilir. **Bu durum, aşağıda verilenlerden hangisini en iyi ifade eder?**

- a. Öğretim programı
- b. Örtük program
- c. Ekstra program
- d. İhmal edilen program
- e. Gerçekleşen program

KPSS-SORU

İnformal öğrenmede, öğrencilerin bilgiyi okul ortamından farklı olarak millî park, müze, bilim ve sanat merkezleri ve benzeri alanlarda birincil kaynaklardan elde ederek anlamlandırdıkları söylenebilir. Bu süreçte öğrenciler yaparak, yaşayarak öğrenebilirler ve somut yaşantılar kazanabilirler.

Buna göre, İnformal öğrenme aşağıdakilerden hangisinin kapsamında daha etkili gerçekleştirilebilir?

- a. Modüler
- b. Çekirdek
- c. Sarmal
- d. Örtük
- e. Tematik

5- Ekstra / Fazladan program

- Resmi programın dışındaki planlı, sosyal, sportif, ve sanatsal etkinliklerdir.
- Planlıdır. Öğretmenlerin gözetimi ve rehberliği altında yapılır.
- Öğrenci toplulukları ve klüpleri, atölye çalışmaları, okul korusu, okul bandosu vb. çalışmalar bu kapsamdadır.
- Katılım seçmelidir ve esastır.

Karşılaştırma Tablosu

Örtük Program	Ekstra Program
Resmi programda yer almaz	Resmi programda yer almaz
Yazılı değildir.	Yazılıdır
İnformaldır, kendiliğinden gerçekleşir.	Planlı, sosyal, kültürel, sportif, sanatsal etkinliklerdir.
Resmi programı destekleyici de olabilir, çelişmesi de söz konusu olabilir.	Resmi programı destekleyici niteliktedir.
Okul kültürü ve ikliminden etkilenir.	Öğretmenin gözetiminde ve rehberliğindedir.

Örneğin:

- Bir öğretmenin yıllık planda Ramazan ayında Eyüp Sultan türbesi ziyaretine yer vermesi **resmi program**,
- Planda yer aldığı üzere Ramazan'da öğrencilerini Eyüp Sultan türbesine götürmesi **uygulamadaki program**,
- Okulun Hz. Muhammet (sav) kulübünün her hangi bir tarihte tasarlayarak Eyüp Sultan türbesini ziyaret etmesi **ekstre program**,
- Sınıfça ya da okulca düzenlenen bir İstanbul gezisinde planda olmadığı halde Eyüp Sultan türbesine uğraması **örtük program** kapsamında değerlendirilebilir.
- Planda yer verdiği halde hava şartları nedeniyle bu etkinliğe yer vermemesi ise **ihmal edilen programdır**.

EĞİTİM PROGRAMININ ÖZELLİKLERİ

- İşlevsellik
- Çerçeve
- Esneklik
- Milli Eğitimin Amaçlarına Uygunluk
- Uygulanabilirlik
- Değişmez ve Genel Olma
- Bilimsellik
- Dinamiklik

EĞİTİM PROGRAMININ ÖZELLİKLERİ

1- İşlevsel Olmalı (Görevsel Olmalı)

ÖRNEK-2004 KPSS

Öğretim sürecinde önemli olan bireyin gereksinim duyacağı yararlı ve kullanılabilir bilgilerin öğretilmesidir. Bu görüş aşağıdakilerden hangisini önemli kılmaktadır ?

- a. Açıklık
- b. Bütünlük
- c. Yaşama uygunluk
- d. Düzeye uygunluk
- e. Somutluk

2- Çerçeve Olmalı:

3) Esneklik Olmalı:

4) Milli Eğitimin Amaçlarına Uygun Olmalı

5) Uygulanabilir ve Uygulayıcılara Yardımcı Olmalı

- **İşlevsellik ve uygulanabilirlik kavramları zaman zaman bir biri ile karıştırılmaktadır.**
- **İşlevsellik:** Programın hayatta uygulanabilmesi
- **Uygulanabilirlik:** Programın kendisinin uygulanabilmesi (gerçekleştirilebilmesi) olarak ifade edilir.

6- Değişmez ve Genel olmalı

KPSS-SORU

Hayat bilgisi dersinde millî ve dinî bayramlar ve yerel kurtuluş günleriyle ilgili konuların işleniş zamanı belirlenirken öncelikle aşağıdakilerden hangisi göz önünde tutulmalıdır?

- a. Öğretim programındaki sırası
- b. Derste işlenen diğer konulara uygunluğu
- c. Bu günlerin ve konuların üniteyle ilgisi
- d. Öğrencilerin hazır olma düzeyleri
- e. Bayramın ve kurtuluş gününün tarihi

7) Bilimsel Olmalı

8) Yenilenebilir (Dinamik) Olmalı

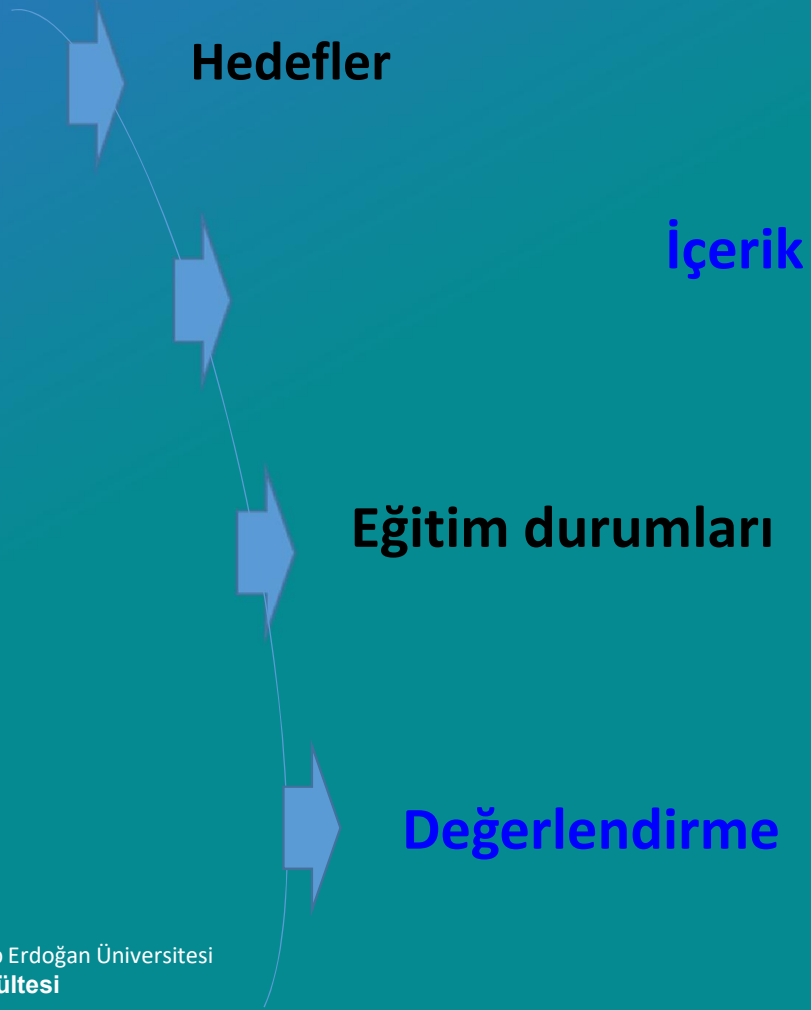
KPSS-SORU

Eğitim programının amaçları öğrencilerin günlük yaşam içerisinde ihtiyaına dönük olmalı, kazanılan bilgi ve beceriler kullanılmalı ve işe yarar olmalı.

Bu açıklamada eğitim programının hangi öğesi vurgulanmaktadır?

- a. ereve olmalı
- b. Değişmez olmalı
- c. Rehber olmalı
- d. Esnek olma
- e. İşlevsel olma

EĞİTİM PROGRAMININ ÖĞELERİ

KPSS-SORU

Bir öğretim programının temel öğeleri, aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

- a. Kritik davranışlar; öğretme-öğrenme etkinlikleri
- b. Öğretmen ve öğrenci; içerik; değerlendirme durumları
- c. Öğrenci; öğretme-öğrenme etkinlikleri; okul yönetimi
- d. Özel hedefler; öğretme-öğrenme etkinlikleri; değerlendirme durumları
- e. Öğretmen ve öğrenci; okul yönetimi; veli

PROGRAM

PROGRAMIN YARARLARI

- Öğretim sürecinin verimli ve nitelikli olmasını sağlar.
- Öğretimin etkinliğini artırır.
- Davranış değiştirme sürecine öğretim niteliği kazandırır.
- Öğretmenlere rehberlik eder.
- Öğretim sürecinde standartlık sağlar.
- Eğitim öğretme yön verir.
- Eşgüdüm sağlar

PROGRAMIN TEMEL ÖĞELERİ

- 1) Hedef
- 2) İçerik
- 3) Eğitim durumları
- 4) Değerlendirme

Program bu öğelerin anlamlı ilişkilerle birbirlerine bağımlı olarak bir araya gelmesiyle oluşan dinamik bir bütündür.

KPSS-SORU

Bir eğitim programını oluşturan temel öğelerde bulunması gereken özelliklerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- a. Hedef ifadesinde zaman ve koşullarla ilgili kesin bilgiler mutlaka verilmelidir.
- b. Kapsam, hedefleri gerçekleştirmeye yönelik olarak düzenlenmelidir.
- c. Eğitim durumları, "Ne öğretelim?" sorusuna yanıt aramalıdır.
- d. Ölçme-değerlendirme etkinlikleri sadece bilişsel alandaki hedeflerin kazanılma derecesini belirlemelidir.
- e. Temel öğeler birbirinden bağımsız işlevlere sahip olmalıdır.

KPSS-SORU

Bir okul müdürü resmi programın dışında da planlanmış sosyal, kültürel, sportif, sanatsal etkinlikler olabileceğini düşünerek öğretim yılı içinde bu yönde çalışmalar düzenlemiştir.

Okul müdürünün düzenlediği bu çalışmalar Posner'a göre hangi programın kapsamında yer alır?

- a. Öğretisiz program
- b. Gerçekleşen (uygulamadaki) program
- c. İhmal edilen (geçersiz) program
- d. Destekleyici (ekstra) program
- e. Örtük program

Dinlediğiniz İçin Teşekkürler

Ünite 3: PROGRAM GELİŞTİRMENİN KURAMSAL TEMELLERİ

PROGRAM GELİŞTİRMENİN KURAMSAL TEMELLERİ

- Eğitim programları geliştirilirken tarihsel, toplumsal, psikolojik, felsefi, ekonomik ve konu alanı temellerine dayandırılmalıdır. ..

Tarihsel Temel..

- Eğitim birikimli ve deneyimsel bir s¼reç olduğu için ve geçmişin eğitim alanındaki birikim ve deneyimlerini, daha nitelikli bir program ortaya koyabilmede değerlendirmek için olmalıdır.

Türkiye'de Program Geliştirmenin

Tarihsel Gelişimi

- Türkiye'de sistemli program geliştirme çalışmaları Cumhuriyetin ilanı ile birlikte 1924 yılında çıkarılan Tevhid-i Tedrisat (öğretim Birliği) Kanunu ile tüm eğitim kurumlarının MEB bünyesinde toplanması ve bununla birlikte okul programlarında yapılan değişikliklerle başlamıştır.
- Bu dönemde eğitimde ve programlarda yapılan değişikliklerin özünü ulusal, laik, çağdaş, batıya dönük ve müspet bilimlere dayalı eğitim oluşturmuştur..

Toplumsal Temel

- Eğitimin toplumsal işlevi, sadece toplumun kültür ve değerlerini bireylere aktarmak değildir.
- Bu aktarmanın yanında toplumsal kültür ve değerlerin geliştirilmesi de önemlidir. .

Yasalar program geliştirmenin önemli toplumsal temellerinden biridir.

Bu yasalardan en öne çıkanları Tevhidi Tedrisat Kanunu, İlköğretim ve Eğitim Kanunu ve Milli Eğitim Temel Kanunudur.

- TC. Anayasası (1982)
- Tevhidi Tedrisat Yasası (1924 tarih ve 430 sayılı)
- İlköğretim ve Eğitim Yasası (1961 tarih ve 222 sayılı)
- Milli Eğitim Temel Yasası (1973 tarih ve 1739 sayılı)
- Yüksek Öğretim Yasası (1981 tarih ve 2547 sayılı)
- Mesleki Eğitim Yasası (1986 tarih ve 3308 sayılı)
- Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Yasa (1992 tarih ve 3797 sayılı)
- Özel Öğretim Kurumları Yasası (2007 tarih ve 5580)
- Belirli Gün ve Haftalarla İlgili Yönetmelik

Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile;

- Eğitim-öğretim millileştirilmiş.
- Milli ğitim Bakanlığı kurularak eğitim kurumları devlet denetimine alınmıştır.
- Medreseler kapatılmış, böylece eğitimde ikilik ortadan kaldırılmıştır.
- Herkese eğitim hakkı verilmiş ve ilköğretim zorunlu hale getirilmiştir.
- Yabancı okulların programlarına Türkçe kültür dersleri konmuş ve bu dersler Türk öğretmenler tarafından okutulmuştur..

Psikolojik Temel

- Eğitim psikolojisi; bireyin daha iyi tanınmasını ve eğitim etkinliklerine yön verilmesini sağlar.
- Programların psikolojik temelleri "Nasıl?" ve "Ne zaman?" sorularına yanıt aranarak oluşturulur. .

Programların psikolojik temeli;

- "Ne zaman? Nasıl?" sorusu,
- Hazır oluş, gelişim, öğrenme,
- Eğitim hedeflerinin oluşturula bilirligi, ulaşılabilirliği, iş görürlüğü ve dayanıklılık sorgusu,
- Öğrenciler hangi yaş dönemlerinde neleri öğrenebilir,
- Gelişim psikolojisi verilerinde nasıl yararlanılır,
- Öğrenme nasıl oluşur,
- Öğrenme kuram ilke ve verilerinden nasıl yararlanılır bağlamında oluşturulur.

- ..
- 2004-2005 eğitim öğretim yılında yenilenen ilköğretim programlarının psikolojik temellerinin oluşturulmasında **yapılandırma** öğrenme kuramı ve **çoklu zekâ kuramı** öngörülerinden yararlanılmıştır.

Bireysel Temel..

- Programlar bireyin davranışlarında değişiklik yaratma için geliştirilir.
- Eğitim bireyi fiziksel, duygusal, sosyal bütün yönleri ile geliştirmeli ve bireyin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olmalıdır.
- Bu amaçla program geliştirirken bireylerin beklenti, ihtiyaç, ilgi ve istekleri de araştırılmalıdır...

Konu Alanı Temeli

- Programın geliştirildiği alan hangi alan ise (örneğin Din Kültürü programı, Matematik programı, fen ve teknoloji programları gibi) o **alanın bilgi yapısı** ile ilgilidir.
- Programların konu alanı temeli programın geliştirildiği alanda "**Ne öğreteceğiz?**" sorusuna yanıt aranarak oluşturulur..
- **Konu alanı temeli daha çok programların içerik ögesinin düzenlenmesi ile ilgilidir.**

Konu Alanı Temeli;

- "Ne öğretelim ?" sorusu,
- Programın içerik ögesi ,
- Öğrencilere verilecek temel kavramlar, ana fikirler, olgular, genellemelerle ilgilidir..

Ekonomik Temel

- Eğitim ile ekonomi arasındaki ilişki programların ekonomik temelini oluşturur.
- Eğitim ile ekonomi arasında çift yönlü bir ilişki vardır.
- Ekonomiden eğitime ne kadar çok pay ayrılırsa eğitimin niteliği o kadar artar, eğitim ne kadar nitelikli olursa onun çıktısı olan donanımlı insan gücü de ekonomik kalkınmaya o kadar katkı sağlar..

Ekonomik Temel;

"Ne ile?" "Hangi olanaklarla?" soruları temelinde programın;

- Maliyet.
- Üretim,
- Tüketim,
- Verimlilik,
- İş gücü
- İstihdam

Kavramları ile ilişkisidir.

Felsefi Temel

- "Programlarda neye önem verilecek?", "Niçin öğretilim?" sorularına yanıt aranması programların felsefi temellere oturmasını sağlar.
- Eğitim hedeflerinin saptanmasında, bunların önem ve öncelik sırasının belirlenmesinde, programın iç ve dış tutarlılığının belirlenmesinde eğitim felsefesinden yararlanır..

- **Eğitim felsefesi;** eğitim uygulamalarına yon veren, eğitim hedeflerini biçimlendiren, eğitim uygulamalarına ışık tutan, sistemli fikir ve kavramları içeren bir disiplindir...
- Felsefe, eğitim hedeflerini yonlendirir.
- Eğitim hedefleri de içerik, eğitim durumları ve değerlendirme oğelerini yonlendirir.

Felsefi Temel;

- ✓ "Niçin öğretim?" sorusu temelinde;
- ✓ Hedeflerin belirleyicisidir.
- ✓ Hedefleri öncelikler, düzenler ve hedeflerin tutarlılığını kontrol eder.
- ✓ Programın temel yönlendiricisi,
- ✓ Programın dayalı olduğu anlayış,
- ✓ Programın gerekçesi ve anlamıdır.

Felsefe Alanları ve Eğitim Programı..

- ✓ **Epistemoloji;** bilginin doğası, bilgi sisteminin yapısı, bilginin kaynakları ve bilginin geçerliği gibi konu ve sorunlarla ilgilenir.
- ✓ Eğitim ile etik, ahlak ve değerler arasında da önemli ilişkiler vardır.
- ✓ Etik, ahlak, vicdan ve değerlerde felsefenin belli başlı konuları arasındadır.
- ✓ Felsefenin bu konularla ilgilenen alanı aksiyolojidir (değer felsefesi).

- ✓ Öte yandan "Varlık nedir?", "Varlığın kaynağı nedir? Varoluş nedir?" sorgulaması da eğitim açısından önemlidir.
- ✓ Bu sorgulamayı da **ontoloji (varlık felsefesi)** yapar. .
- ✓ **Mantık** da bir felsefe alanı olarak ; "Akıl nedir? Aklın kuralları var mıdır? Doğru düşünme yolu nedir?" gibi sorulara yanıt arar.
- ✓ Özellikle düşünme becerilerinin öğrencilere kazandırılmasında program geliştirirken bu alandan da

Felsefe Alanları; '

- ✓ **Epistemoloji**, bilgiyi,
- ✓ **Aksiyoloji**, değerleri,
- ✓ **Ontoloji**, varlığı,
- ✓ **Mantık**, akli sorgular.

Genel Felsefi Akımlar ve Eğitim Programları

- Eğitimi başlıca dört eğitim felsefesi etkilemiştir. **Bunlar idealizm, realizm (gerçekçilik), pragmatizm (yararcılık) ve varoluşçuluktur.**

İdealizm

- Gerçekçilik ruhsaldır anlayışı vardır.
- Gerçeğe bilimsel yöntemden ziyade sezgisel düşünce ile ulaşılır
- Gerçek akıldır. Madde aklın ürünüdür.
- Gerçeklikle ilgili bir yargının doğruluğu diğer gerçeklerle uyuşmasına ve mantıksal tutarlılığına bağlıdır.
- Bunun için her şeyi bilimsel yöntemle açıklamaya gerek yoktur.
- Mantıksal tutarlılıkla, düşünce ve sezgi yoluyla da açıklama getirilebilir..

• **Realizm (Gerçekçilik)**

- Gerçeklik maddeden gelir.
- Dış dünya ve madde insan aklından bağımsızdır. Maddeye insan aklının verdiği anlamdan çok maddenin kendi gerçekliği önemlidir.
- Aklın kendi dünyasını yaratması yerine, insan zihninin yaşadığı çevre ile bilgi alışverişinde bulunması esastır.
- Bir tezin ya da inancın doğruluğu temele aldığı nesne ya da olgunun var olmasına bağlıdır.
- Duygulardan ziyade akla ve nesnelliğe odaklanılır.
- Dünyayı algılamada deney, gözlem ve bilimsel yöntem kullanılır. Bilgi sonradan kazanılır.
- Realizm daimici ve esasici eğitim felsefelerine kaynaklık etmiştir..

Pragmatizm (Yararcılık)

- Bir tezin ya da görüşün doğruluğunun temelinde yarar vardır.
- Değişim ve eleştirel düşünme önemlidir.
- Bir görüşün ya da tezin yararlı olup olmadığı, başarılı sonuç verip vermediği denenmesine bağlıdır.
- Bir tezin yararlı olup olmadığı, denenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi yolu ile gerçeğe ulaşma söz konusudur..
- Sürekli deneme, esneklik, problem çözme, tüme varım ve tümdengelim birliktedir.
- Eğitim yaşama hazırlıktan çok yaşamın kendisi olmalıdır.
- Eğitimde çıkış noktası konu değil, öğrencidir...

Pragmatizm;

- Değişim
- Öğrenci merkezli
- Deneyimle öğrenme
- Gerçeğin temeli yarar, fayda
- Problem çözme
- Gerçek yaşamla ilişkili eğitim anlayışını benimser.

Varoluşçuluk

- Eğitimin amacı özgürlüklerin artmasıdır.
- Bireylere bazı değerler aktarılsa bile bireyler yetişkinlerin herhangi bir zorlaması olmaksızın kendi değer sistemini özgürce oluşturabilmelidir. Bilgi ve değer bireyseldir.
- Eğitim bireylerin kişiliğinin gelişmesi ve kendilerini gerçekleştirmelerine dönük yardımlara odaklanmalıdır.
- Bilgi kesin değil, o an için geçerlidir..

Varoluşçuluk;

- Özgürlük artırımı
- Kişilik gelişimi
- Kendini gerçekleştirme
- Değer sistemini özgürce oluşturan bireyler

Eğitim hedefleri kaynakları birey, toplum, konu alanı ve doğa olduğuna ve eğitimin bunlardan birini öncelikleyerek gerçekleştiğine göre bu önceliklemeyi felsefi akımlarla aşağıdaki gibi ilişkilendirmek mümkün olabilir.

- **İdealizm-Konu**
- **Realizm-Konu**
- **Pragmatizm – Birey, toplum**
- **Varoluşçuluk-Birey**

Eğitim Felsefeleri

Daimicilik

- Daim kelimesinden yola çıkılarak bu eğitim felsefesinin anahtar kavramlarına ulaşılabilir: **sabit, değişmeyen, kesin, mutlak.**
- Daimicilik anlayışı eğitimin **evrensel** nitelikteki belli gerçeklere göre şekillendirilmesi üzerinde durur. Bu anlayışa göre **insanın doğası ve ahlaki ilkeler değişmez.**
- Eğitim bu değişmez gerçeklere göre **sağlam ve doğru karakterli** insan tipi yetiştirmelidir, öte yandan insanın en önemli özelliklerinden biri de **"akıl"**dır.
- Bu nedenle, eğitimde insan zihninin gelişmesine (entelektüel eğitime) nem verilmesi gerekir..

Daimicilik eğitim akımının temel ilkeleri

- Değişmeyen, evrensel bir eğitim,
- Entelektüel eğitim,
- Eğitim hayatın bir kopyası değil, ona hazırlıktır.
- Çocuk ve gençlere dünyanın hem manevi hem de maddi gerçeklerini tanıttacak bilgiler verilmelidir.
- Büyük kitaplar (Klasik eserler) eğitimi.

Esasicilik

- **Konu alanının merkez alındığı programlar bu görüşün ürünüdür.**
- Öğrenme öğretme süreci öğretmen merkezlidir. Öğretmen otoritesi önemlidir. Disiplin eğitimde çok önemli bir yer tutar.
- Esasicilere göre, tarihin süzgecinden geçmiş temel bilgiler (konular) çocukluğun kendi deneyimlerinden daha önemlidir..

Esasicilik özetle:

- Bireylerin zihinsel gelişimlerine yardımcı olma, amaçlı eğitim
- Konu ve öğretmen merkezli anlayış
- Eğitimde zorlama ve sıkı disipline önem verme
- Geleneksel öğretim yöntemlerini kullanma (soyut düşünme, ezber, tekrar, alıştırma)
- Temel konulara (ana dil, tarih, fen) ve temel becerilere odaklanma (okuma-yazma-sayma)

Esasicilik eğitim akımının ilkeleri:

- Öğrenmenin doğasında, çok sıkı ve disiplinli çalışma ve çoğu zaman zorlanma vardır.
- Eğitimde ve öğretimde girişim öğrenciden çok öğretmende olmalıdır.
- Eğitim sürecinin özünü, "konu alanı 'nın çok iyi özümlemesi oluşturur.
- Okulda zihinsel disiplin yaklaşımının geleneksel yöntemleri kullanılmalıdır.

Öğretmeyi tercih ettikleri konularda

Daimiciler: Evrensel ve entelektüel konu

Esasiciler: Temel konu ve temel beceriler

İkinci fark eğitim amaçlarındadır.

Daimiciler: Elit bireyler yetiştirmek

Esasiciler: Zihinsel gelişimlerine yardımcılık

Üçüncü fark öğretim yöntemlerindedir.

Daimiciler: Sokrat yöntemi..

Esasiciler: Geleneksel yöntemler (ezber-tekrar)

İlerlemecilik

- Pragmatik (faydacı) felsefe akımından temel alır.
- Pragmatik felsefe değişmeyi gerçeğinin esası olarak görür. .
- İlerlemeciler, öğrenenin bir bütün olarak görülmesi gerektiğini kabul ederler...
- Eğitim programı öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, beklenti ve özelliklerine uygun olmalıdır.
- Bilginin öğretmen merkezli olarak öğrencilere aktarılması yerine bilginin kullanımı ve transferi önemlidir...

İlerlemeciliğin temel ilkeleri:

Eğitim etkin ve öğrenenin ilgilerine göre olmalıdır.

- Öğrenmede "problem çözme" yöntemi esas alınmalıdır.
- Okul yaşama hazırlık olmaktan çok, yaşamın kendisi olmalıdır.
- Öğrenme öğretme sürecinde öğretmen rehber konumdadır.
- Öğrenciler okulda yarışmacı öğrenmeden çok, iş birliğine dayalı öğrenme yaşantıları geçirmelidir, öğretmen de öğrencileri bu yönde özendirme ve yönlendirmelidir.
- Eğitim ortamı demokratik olmalıdır.

Yeniden kurmacılık

- ✓Yeniden kurmacılık eğitim felsefesine göre eğitimin amacı; toplumu yeniden düzenlemek, yeniden yapılandırmak, toplumsal değişimi, sosyal reformları gerçekleştirmek ve toplumda gerçek demokrasiyi yerleştirmek olarak kabul edilmektedir. Bu değişim ve reformları sağlamada eğitim önemli bir araçtır.
- ✓Okul ve öğretmen, değişim ve reformun en dinamik temsilcileridir.
- ✓Değişim ve yenileşmenin temel sorumluluğu eğitim, okul ve eğitimcilere aittir...

Yeniden Kurmacılığın ilkeleri;

- Toplum beklentilerini öncelikleyen programlar
- Eğitim yolu ile toplumsal değişim ve sosyal reformları sağlama
- Öğretmeni ve okulu değişimin anahtarı olarak görme anlayışı
- Sosyal değişim ve reformlar
- Eğitimde fırsat eşitliği

KPSS-SORU

Mezunların niteliklerinin piyasa ihtiyaçlarına cevap vermemesi, toplumda okula karşı güvenin sarsılmasına ve okulun işlevlerinin sorgulanmasına sebep olmuştur. Okulun itibarının devam etmesi ve geliştirilmesi konusunda çeşitli görüşler tartışılmaktadır. Bunlardan biri "Okul, gelişimin merkezi olmalı, piyasaya ürün satmalı, bir adım önde gitmeli ve topluma liderlik yapmalıdır." şeklinde özetlenmiştir.

Bu görüşü savunan kişinin esas aldığı eğitim felsefesi aşağıdakilerden hangisidir?

- a. İdealizm
- b. Daimicilik
- c. Esasicilik
- d. Yeniden kurmacılık
- e. İlerlemecilik

KPSS-SORU

Yeni ilköğretim programlarının dayandığı öğrenme yaklaşımları, öğrenenlerin öğrendikleri bilgilerle günlük yaşam durumları arasında bağlantı kurmalarına, bilgiyi özümsemelerine ve kalıcı bilgi edinmelerine fırsat vermektedir.

Bu özellikler dikkate alındığında, yeni ilköğretim programlarının ağırlıklı olarak hangi eğitim felsefesine dayandırılmaya çalışıldığı söylenebilir?

- a. Yeniden kurmacılık
- b. Esasicilik
- c. İlerlemecilik
- d. Varoluşçuluk
- e. Daimicilik

KPSS- SORU

Cumhuriyet'in ilanından sonra eğitim sistemini yeniden yapılandırmak üzere bazı girişimlerde bulunulmuştur. Bu amaçla 1924 yılında John Dewey Türkiye'ye davet edilmiş ve incelemeler yapıp önerilerde bulunması istenmiştir.

John Dewey'nin bu çalışmaları Türk Millî Eğitim Sistemi'nde hangi gelişmelere öncü olmuştur?

- a. Sekiz yıllık ilköğretim süreci deneme çalışmalarına
  - b. Tevhid-i Tedrisat (öğretim birliği) Kanunu'nun kabulüne
  - c. Millî Eğitim şûralarının yapılmasına
  - d. ilköğretim Kanunu'nun hazırlanmasına ve yürürlüğe girmesine
- Köy enstitülerinin kurulmasına ve öğrenci merkezli sistemin yaygınlaşmasına

KPSS-SORU

Tevhid-i Tedrisat, öğretimde birliği sağlayan ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin eğitim sisteminin yeniden düzenlenmesini sağlayan önemli bir yasadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu yasanın uygulanması sonucunda getirilen yeniliklerden biri değildir?

- Din öğretimini devlet üstlenerek imam hatip okullarının açılması sağlanmıştır.
- Türk eğitim sistemi bütünlüğün sağlanması için örgün ve yaygın eğitim olarak yapılandırılmıştır.
- Mahalle mektepleri ile medreseler kapatılmış, Tanzimat okulları geliştirilmiştir.
- Türk eğitim sisteminin milli, laik, demokratik ve çağdaş olması yönünde önemli bir katkı sağlamıştır.
- Eğitim programlarının çağdaş ve bilimsel yöntem ve ilkelere göre geliştirilmesi esas alınmıştır.

KPSS-SORU

Öğrencilerin nasıl öğrendiklerinin, öğretmenlerin nasıl öğretmeleri gerektiği konusunda önemli bir etkisi vardır. Bilgi, öğretenden öğrenene doğrudan aktarılmamak bunun yerine öğrenen tarafından yapılandırılmalıdır, öğrenci, bilgiye doğrudan ulaşmak yerine deneyimleriyle bilgiyi özümsemelidir.

Bu görüşün dayandığı eğitim felsefesi aşağıdakiler-den hangisidir?

- a. Daimicilik
- b. Esasicilik
- c. İlerlemecilik
- d. Kurmacılık
- e. Varoluşçuluk

KPSS-SORU

Program geliştirme sürecinde toplumun beklenti ve ihtiyaçlarının dikkate alınmamasının yaratacağı en önemli güçlük aşağıdakilerden hangisidir?

- a. Bireylerin topluma uyum sağlamasının zorlaşması
- b. Toplumsal değişimin yavaşlaması
- c. Eğitimde teknolojik imkânlardan yararlanılamaması
- d. öğretmenlerin uygun yöntem ve teknikleri seçmelerinin güçleşmesi
- e. Yararlanılacak içerik miktarının değişmesi

KPSS-SORU

Aşağıdakilerden hangisi, öğretim programı geliştirmede eğitim felsefesinin temel işlevlerinden birini **vurgulamaktadır**?

- a. Kazanımların işlevsel olup olmadığını inceleme
- b. Kazanımların iç ve dış tutarlılığını denetleme
- c. Kazanımların öğrenci düzeyine uygunluğunu kontrol etme
- d. Toplumun ihtiyaç duyduğu meslekleri belirleme
- e. Programın deneme uygulamasına karar verme

KPSS-SORU

Bir ülkede uygulanmakta olan öğretim programı, temel eserlerin incelenmesi esasına dayanmakta iken bunun yerine öğrencilerin hazırbulunuşlukları, ilgileri ve ihtiyaçları esas alınarak programın öğelerinin belirlendiği yeni bir program anlayışına geçiş yapılmıştır.

Bu anlayış değişikliği, aşağıdaki program geliştirme temellerinden hangisiyle en fazla ilişkilidir?

- a. Felsefi
- b. Toplumsal
- c. Tarihî
- d. Ekonomik
- e. Psikolojik

KPSS-SORU

İnsani değerlerin incelenmesinde sanat ve ahlak konularını ele alan, insan eylemlerinde değerlerin çevre etkisiyle sonradan mı, yoksa doğuştan mı kazanıldığıyla uğraşan felsefe alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- a. Epistemoloji
- b. Ontoloji
- c. Aksiyoloji
- d. Metafizik
- e. Kozmoloji

KPSS-SORU

İyinin, doğrunun ve güzelin evrenselliğini, değerlerin mutlak olduğunu ve değişmezliğini, tutarlılık kavramının önemli olduğunu savunan bir öğretmen, öğrencilerine seçme özgürlüğü tanımakta, onların seçme ve karar verme becerilerini geliştirmek istemektedir.

Bu öğretmen için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- a. Gerçekçi
- b. İdealist
- c. Yararcı
- d. Varoluşçu
- e. İlerlemeci

KPSS-SORU

Dünyanın maddi ve manevi değerlerinin öğrenilmesinde klasik eserlerin önemini ve değişmeyen evrensel bir eğitim ilkesini savunan eğitim felsefesi aşağıdakilerden hangisidir?

- a. İlerlemecilik
- b. Varoluşçuluk
- c. Esasicilik
- d. Daimicilik
- e. Kurmacılık

KPSS-SORU

Betül öğretmen, öğrenme-öğretme sürecinde geçmiş konuları tekrar ederek öğrenmenin önemini sık sık vurgular. En doğru ve gerçekçi bilgilerin geçmiş konulara bağlı kalınarak öğrenileceğini söyler. Aynı zamanda sınıftaki tek otoritenin kendisi olduğunu da öğrencilere hissettirmekten çekinmez.

Betül Öğretmen'in hangi eğitim felsefesi ilkelerine uygun davrandığı söylenebilir?

- a. Yararcılık
- b. Daimicilik
- c. İlerlemecilik
- d. Esasicilik
- e. Varoluşçuluk

KPSS-SORU

Eğitim hedefleri belirlenirken sosyal boyutla ilgili olarak yapılacak araştırmalarda aşağıdakilerden hangisinin kapsamı olması gerekmez?

- a. Öğrencinin içinde yaşadığı toplumun sağladığı olanaklar
- b. Toplumun sosyo-kültürel ve ekonomik özellikleri
- c. Toplumdaki bireylerin kendini gerçekleştirme düzeyleri
- d. Toplumun insan gücü gereksinimleri
- e. Toplumun bireyden istedikleri

KPSS-SORU

Matematik dersinde, öğretmen ile öğrenciler arasında geçen bir konuşma şöyledir:

Öğretmen: Şimdi öğreneceğimiz çok zor bir konu ama disiplinli çalışırsanız öğrenirsiniz. Yaşam, kurallı ve disiplinli olmayı gerektirir.

Zeynep: öğretmenim tahtadaki şekli defterime yan olarak çizebilir miyim?

Öğretmen: Hayır, ben ne yapıyorsam aynısını yapın. Siz her şeyi benden öğreniyorsunuz.

Selim: Öğretmenim ben o soruyu formül kullanmadan başka bir yoldan da çözdüm, isterseniz göstereyim.

Öğretmen: Benim verdiğim formülü ezberle ve o şekilde çöz. Sınavda formülsüz çözümleri kabul etmeyeceğim. Bu formüller yüzyıllardır kullanılıyor, sen de kullan.

Bu örnekteki öğretmen hangi eğitim felsefesine göre davranmaktadır?

a. Daimicilik

b. Esasicilik

c. İlerlemecilik

d. Yeniden kurmacılık

e. Yararcılık

DİNLEDİĞİNİZ VE KATILDIĞINIZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı
.....Ders Notları

Ünite 4: PROGRAM TASARLAMA YAKLAŞIMLARI

Eğitim Programı Tasarımı

- Eğitim programı tasarımı, bir programın hangi öğelerden oluşacağının ortaya çıkarılması sürecidir. .
- Eğitim programı tasarımları programda bulunan öğelere **farklı ağırlıklar** verilerek oluşur.
- Program tasarımı yapılırken **program geliştirme grubu** ve **görevli uzmanların** felsefi görüşleri ile toplumdaki mevcut felsefi görüşler hedeflerin seçiminde etkili olmaktadır.

■ Eğitim programı tasarımı çalışmasıyla büyük oranda, bir programın ana çerçevesi ortaya konulmaya çalışılmakta ve şu dört soruya yanıt aranmaktadır:

1. NE yapılmalıdır ?
2. Konu alanı NELERİ içermelidir ?
3. HANGİ öğrenme stratejileri, kaynak ve teknikleri kullanılmalıdır ?
4. Sonuçları değerlendirmek için HANGİ YÖNTEM ve araçlar kullanılmalıdır ?..

SORU- KPSS

Aşağıdakilerden hangisi eğitim programının öğelerinden biri değildir ?

- a. Hedef-Davranışlar
- b. Konular
- c. Eğitim Durumları
- d. Değerlendirme

 Toplumun İhtiyaçları

Eğitim programları tasarımlarını geliştirmede genellikle dört temel yaklaşım izlenmektedir.

Bunlar

- 1. KONU MERKEZLİ PROGRAM TASARIMLARI**
- 2. ÖĞRENEN MERKEZLİ PROGRAM TASARIMLARI**
- 3. SORUN MERKEZLİ PROGRAM TASARIMLARI**
- 4. DİSİPLİNLER ARASI (TEMETİK) YAKLAŐIMLAR**

PROGRAM TASARIMLARI

Tasarımlar

Neye Önem Verir

Etkilendiği Felsefi Akım

Dayandığı Eğitim Felsefesi

Konu Merkezli Tasarımlar

Konular ve Dersler

İdealizm ve Realizm

Daimicilik ve Esasicilik

Sorun Merkezli Tasarımlar

Toplum

Pragmatizm ve Varoluşçuluk

Yeniden Kurmacılık

Öğrenen Merkezli Tasarımlar

Birey

Pragmatizm

İlerlemecilik

Üniversitesi

ormasyon Eğitimi :
ıtları

1- Konu Merkezli Program Tasarımları

- Eğitim uygulamalarında en yaygın kullanılan tasarım şeklidir.
- Programın her bir ögesi bir bütün olarak algılanmaktadır. .
- Konu alanı deseninde öğrencinin sadece bilgiyi kazanmış olması, “öğrenmesi” için yeterli görülmektedir.
- **Bu yaklaşım dört ana şekilde görülür.**

a) Konu Tasarımı

- Hem en eski yaklaşım hem de tüm eğitimciler tarafından en iyi bilinen yaklaşımdır.
- Bu yaklaşımın temel dayanağı olan AKIL, insanı farklı kılan bir unsurdur.
- Bilginin elde edilmesinde ve bilginin aranmasında AKLA gereksinim duyulmaktadır.
- Bu yaklaşımda aklın kullanılması ve işletilmesine bağlı olarak konular düzenlenir.
- Akıl bilgiyi üretir ve kullanır.

b) Disiplin tasarımı

İkinci dünya savaşı sonunda ortaya çıkmıştır.

- Bu tasarımın dayandığı genel felsefe realizm, eğitim felsefesi ise esasiciliktir. Gerçek, maddedir. Gerçeğe ulaşmada en etkili yol tümevarımdır.
- Tek tek olgu, olay ve nesnelere genele gidilir çünkü madde sınıflanabilir. Bu sınıflama tarih, coğrafya, dil, matematik, fizik, kimya, biyoloji vb. disiplinler şeklinde yapılabilir.
- Öğrenilecek konunun yapısı, kullanılacak yöntemi de içerir.
- Her ders kendine özgü öğrenme yolu ile öğrenilmelidir..

SORU

Bir öğretmen "küresel ısınma "konusundan yola çıkarak, fen ve teknoloji dersinde ısı ve sıcaklık, soysal bilgiler dersinde ısınmanın sosyal yaşama etkileri, matematik dersinde sıcaklık artışı ve suların yükselmesi ölçümü, görsel sanatlar dersinde de ısınmanın insan yaşamına olan olumsuz etkilerini ele alarak içerik oluşturmuştur

Buna göre öğretmenin içeriği oluştururken izlediği yaklaşım hangisidir?

- a. Konu merkezli
- b. Disiplinler arası
- c. Probleme dayalı
- d. Modüler
- e. Topluma dayalı

c) Geniş Alanlı Tasarım

- Bu yaklaşımda konu merkezli tasarımın neden olduğu parçalanma ve bölümlerdeki ayrılma sorununa çözüm getirme amacı ile oluşturulmuştur.
- Amacı, konuları mantığa uygun bir şekilde bir araya getirmektir..
- Bu yaklaşıma göre öğrencilere kazandırılacak bilgi, beceri ve duyguların birleştirilmesi gerekir.
- Kısaca birbirini ilgilendiren bilgilerin ve etkinliklerin bir disiplinde toplanmasını ele alan yaklaşıma GENİŞ ALANLI TASARIM adı verilir...

SORU

İlköğretimin ilk üç yılında hayat bilgisi dersi içinde ele alınan konular, 6. 7. ve 8. sınıflarda sosyal bilgiler ve fen ve teknoloji dersleri; ortaöğretim yıllarında ise tarih, coğrafya, sosyoloji, fizik, kimya ve biyoloji dersleri içinde incelenir.

Derslerin bu şekilde yapılandırıldığı program tasarımı aşağıdakilerden hangisidir?

a. Geniş alan

b. Konu

c. Disiplin

d. Çekirdek

e. Süreç

SORU

Ortaöğretimde tarih, coğrafya, sosyoloji, biyoloji, fizik gibi derslerde ele alınan bazı konular ilköğretimin 4,-8. yıllarında fen ve teknoloji ve sosyal bilgiler dersleri içinde, ilk üç yılda ise hayat bilgisi dersi içinde ele alınır.

Hayat bilgisi dersinin ele alınışı, aşağıdaki program tasarımı yaklaşımlarından hangisine bir örnektir?

- a. Disiplin
- b. Konu
- c. Geniş alan
- d. Süreç
- e. Çekirdek

d) Süreç Tasarımı

- Her konu için ayrı ayrı öğrenme yollarını düzenleme yerine, tüm konular için ortak bir öğrenme yolunu ön plana çıkaran bir tasarım yaklaşımıdır.
- Düşünme stratejileri, problem çözme, karar verme süreçleri kullanılır. “özellikle eleştirci düşünce” bu yaklaşımın en önemli ürünlerinden biridir. ..

KPSS-SORU

Süreç tasarımı yaklaşımı benimsenerek geliştirilen bir öğretim programında, bütün konular için "eleştirel düşünme" ortak yaklaşımının ön plana çıkarılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- a. Süreçlerin daha etkili planlanabilir olması
- b. Çağımızın önemli becerilerinden biri olması
- c. Daha girişimci bireyler yetiştirme hedefinin ön plana çıkması
- d. Bireyleri geleceğe hazırlama hedefine daha çok hizmet etmesi
- e. Öğrenciler için en iyi öğrenme yolunun belirlenmesi

KPSS-SORU

- Sınıf içi öğretme-öğrenme süreçlerinde konu alanı merkezli yaklaşımları benimseyen bir öğretmen aşağıdakilerden “en çok” hangisine ağırlık verir ?
  - A. Öğrenci katılımına
  - B. İçeriğin ayrıntılarına
  - C. İşbirlikçi öğrenmeye
  - D. Çok yönlü etkileşime
  - E. Öğretmen merkezli anlayışa

2- Öğrenen (Birey) Merkezli Program Tasarımları

- Bu yaklaşım özellikle ilkokul düzeyinde kalmış; buna karşın üst sınıflarda tüm ders kitaplarının konu merkezli olması nedeniyle yavaş yavaş konu merkezli programlara dönüşüm olmuştur.
- Öğrenci merkezlidir.
- Öğretmen; danışman ve yol göstericidir. .
- Öğrenci ihtiyaçlarına ve öğrenci yaşantılarına öğrenmede yer verilir.

a. Çocuk merkezli tasarımlar

- Öğrencinin en iyi şekilde öğrenebilmesi için öğrenme sürecinde etkin ve merkezde olması esasına dayanır, öğrencinin ilgi ve ihtiyaçları öğrenmede ön plandadır.
- Çocuk merkezli tasarımların özü, Taba 'nın "Kişi yaşadığını öğrenir." ilkesine dayanır.
- Öğrenme öğrencinin yaşantısından ayrılmamalıdır..

b. Yaşantı Merkezli Tasarımlar

- Bu tasarımda çocuk merkezli tasarım gibidir..
- Dolayısıyla eğitim programı çerçevesinin tüm çocuklara göre planlanamayacağı ileri sürülür.
- Bu nedenle eğitim programı tüm ihtiyaçları önceden belirtemez, bizzat öğretmen her öğrenciye uygun olanı, uygulama alanında vermelidir.

c. Romantik (Radikal) Tasarımlar

- Savunucuları okulun işlev ve iş görüsünün tamamen gözden geçirilip değiştirilmesinin gerektiğini ileri sürmüşlerdir.
- Bu tasarımlardan PESTOLLOZZİ “**kişiler kendilerini en iyi kendi doğrularında bulabilir**” demiştir.
- Kimi savunucuları daha da ileri giderek velilere; çocuklarını okula hiç göndermemelerini çünkü bizzat okulların öğrencinin gelişmesini engelleyici olduğunu ileri sürmüşlerdir.

SORU

Duvardaki Tuğla - Pink Floyd

- Eğitime ihtiyacımız yok
- Düşüncelerin kontrolüne ihtiyacımız yok
- Sınıfta hiçbir karanlık küçümseme değil
- Öğretmenler! çocukları yalnız bırakın
- Hey öğretmen! Çocukları yalnız bırak
- Sonuç olarak sen tamamen duvardaki başka bir tuğlasın

Bu şarkı sözlerinin hangi tasarımı destekler nitelikte olduğu söylenebilir?

- Yaşantı merkezli
- Çocuk merkezli
- Hümanist
- Yaşam şartları
- Radikal

d. Hümanistik tasarımlar

- İnsancıl psikolojinin etkisiyle davranışçı psikolojiye tepki olarak çıkmıştır.
- Hümanistik tasarımlara göre; insanın öğrenmesi davranışçıların açıkladığı gibi etki-tepki basitliğinden öte daha karmaşık zihinsel ve içsel bir süreçtir.
- Öğrencilerin ilgilenmedikleri eğitim etkinliklerine yer verilmemelidir..
- Her birey kendine özel ve farklıdır. Bu nedenle ğretim bireyselleştirilmelidir.
- Hatta her birey için ayrı bir eğitim programı düzenlenmelidir,

KPSS-SORU

Davranışçı öğrenme kuramlarına dayalı öğretim programı tasarımlarına tepki olarak ortaya çıkan ve insan davranışlarının basit bir etki-tepki ilişkisinden çok daha karmaşık bir yapıya sahip olduğunu ileri süren temel program tasarımı aşağıdakilerden hangisidir?

- a. Yaşantı merkezli
- b. Öğrenci merkezli
- c. Romantik
- d. Hümanistik
- e. Süreç merkezli

KPSS-SORU

CARL ROGERS'in temsilcileri olduğu hümanist görüşün öğrenmeye yansımalarını ele alan yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir ?

- a. Sorun merkezli yaklaşım,
- b. Gelişimsel model,
- c. İlerlemecilik modeli,
- d. Çekirdek merkezli yaklaşım,
- e. Öğrenen merkezli yaklaşım,

KPSS-SORU

Öğrenciyi merkeze alan sınıf içi öğretim etkinlikleri düzenlenirken aşağıdakilerden öncelikle hangisi dikkate alınmalıdır?

- a. Öğretmenin görüş ve önerileri
- b. Tüm sınıfın ilgi, ihtiyaç ve beklentileri
- c. Çevrenin olanakları
- d. Okul yönetiminin beklenti ve istekleri
- e. Okul- aile birliğinin görüşü

Öğrenci merkezli bir öğretim programında aşağıdakilerden hangisine yer verilmesi beklenmez?

- a. Öğrencilerin sınıf içinde yaptıkları ile yaşamları arasında bağ kurmalarına imkân sağlanması
- b. Öğrencilerin eğitim deneyimlerini zenginleştirebilmek için ders dışı etkinliklere katılıp öğrenme süreçlerinde sorumluluk almaları
- c. Ailenin, çocuğun katıldığı ders içi ve ders dışı etkinlikleri takip edip gereken desteği sağlaması
- d. Öğretmenin, öğrencilerini ders dışında da öğrenmeye, araştırmaya ve inceleme yapmaya yönlendirmesi
- e. Öğretmenin öğrencilere kendi deneyimlerini aktarması ve onlardan bu deneyimleri kullanmalarını istemesi

3- Sorun Merkezli Program Tasarımları

- Bu tasarımlar kültürel ve geleneksel değerlerin güçlenmesini sağlamak, ayrıca toplumun halen karşılanmamış ihtiyaçlarına işaret etmesi amacıyla düzenlenmiştir.
- Sorun merkezli tasarımlar öğrencilerin toplumsal sorunları, ihtiyaçları, ilgi ve yetenekleri üzerinde dururlar..

Bu yaklaşımda şu şekillerde görülebilir.

a. Yaşam Şartları Tasarımı

- Bu tasarımla, eğitimciler öğrencilerin kavrayışlarını geliştirmekte ve gerçek dünya ile ilgili sorunları konusunda genelleme becerisi kazanmalarında yardımcı olmaktadır..
- Öğrenme, değişen yaşam şartlarına bireyin uyum yeteneğini geliştirebilmelidir.

b. Çekirdek (CORE) Tasarımı

- Toplumun sorunları ön planda tutulur. Öğrenciyi; toplumu laboratuvar olarak görmesi için teşvik eder; öğrencinin, toplumun sorunlarını görmesini ve bu konulara eğilmesini amaç edinir.
- Bu tasarım yaklaşımı derslerin birleştirilmesiyle geliştirilmiştir..

c. Disiplinler Arası (Korelasyon Desen ya da ilişkisel) Tasarımlar

- Disiplinler arası ya da tematik tasarımı konu merkezli tasarımlar arasında sayan kaynaklarda bulunmaktadır.
- Ancak bir program konu, öğrenci ya da sorun merkezli de olsa programdaki dersler arasında ilişki kurulursa program disiplinler arası özellik kazanabilmektedir.
- Disiplinler arası program tasarımlarında merkez ders ya da tema etrafında program kapsamındaki derslerin yatay kaynaşık hale getirilmesi yoluyla program tasarlanması yapılmaktadır..

KPSS-SORU

Bir öğretmen "küresel ısınma" konusundan yola çıkarak, fen ve teknoloji dersinde ısı ve sıcaklık, sosyal bilgiler dersinde ısınmanın sosyal yaşama etkileri, matematik dersinde sıcaklık artışı ve suların yükselmesi ölçümü, görsel sanatlar dersinde de ısınmanın insan yaşamına olan olumsuz etkilerini ele alarak içerik oluşturmuştur.

Buna göre, öğretmenin içeriği oluştururken izlediği yaklaşım hangisidir?

- A. Konu merkezli
- B. Disiplinler arası
- C. Probleme dayalı
- ~~D. Modüler~~
- E. Topluma dayalı

KPSS-SORU

- İlköğretim düzeyindeki çocuklar, varlıkları, olayları ve bilgileri bilim dallarına göre gruplanmış biçimde kavrayamazlar.
- İlköğretim düzeyindeki çocuklar, varlıkları ve olayları yaşamlarıyla bütünlük içinde algırlar.
- Program içinde yer alan dil, matematik, fen, sosyal bilgiler, resim, müzik, beden eğitimi gibi alanlar birbirleriyle ilişkilendirilirse ilköğretim düzeyindeki çocukların öğrenmeleri daha etkili olur.

Yukarıda verilenler, hangi program modelinin temel görüşleridir?

- ~~A. Disiplinler arası~~
- B. Doğrusal
- C. Modüler
- D. Çekirdek

4- Toplumsal Sorunlar ve Yeniden Kurmacılık Tasarımı

- Bu yaklaşımda zamanın sürekli olarak toplumu değiştirmeye zorladığı savı ön plandadır.
- Bu değişimin en iyi şekilde OKUL ile gerçekleştirilebileceği yada düzenlenebileceği öne sürülür...
- Temel varsayımı zaman sürekli toplumu değiştirmeye zorlamaktadır.
- Bunun için konular güncel olaylara göre sürekli değişmelidir..

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı
.....Ders Notları

Ünite 6: GELİŞTİRME MODELLERİ

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı
.....Ders Notları

- Program geliştirme sürecinde çalışmaların sistematik bir şekilde nasıl yapılacağı, programın önerilerinin nasıl düzenleneceği, hangi aşamada hangi çalışmanın yapılacağı ile ilgili uzmanlara yol gösteren taslağı **“program geliştirme modeli”** adı verilmektedir. ...

Program geliştirme sürecinde farklı yaklaşım, model ve tasarımlarının ortaya çıkmasına neden olan etmenler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Program geliştirmenin dayalı olduğu felsefi görüşler,
- Benimsenen psikolojik akımlar..
- Programın geliştirildiği döneme uygun paradigmlar...
- Programın geliştirildiği dönemin koşulları ve gereksinimleri,
- Program geliştirmecilerin görüşleri ve program geliştirme disiplininin kendisinde meydana gelen gelişimler.

TABA MODELİ

- Kişi yaşadığını öğrenir görüşünden hareket eder
- İlgili herkes program geliştirme faaliyetlerine katılabilir.
- Program geliştirmede uygulama alanındaki öğretmenlerin görüşleri alınmalıdır.
- Program geliştirmede tümevarım (özelden genele) yöntemi izlenir.
- Hedefler tek kategoride ele alınmıştır.
- Program öğeleri genel bir başlık olarak verilmiştir.

- Taba programın öğelerini: **hedef, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme** olmak üzere ilk kez tanımlayan bilim insanıdır.
- İhtiyaç kaynakları belirtilmemiştir.
- Programın öğelerine eşit düzeyde önem verilmiştir.
- Hedefleri kontrol etmede süzgeçler yoktur..
- Programın içerik ögesi açık bir şekilde belirtilmiştir.

TABA MODELİ

İhtiyaç belirlenmesi

Amaçların belirlenmesi

İçeriğin düzenlenmesi

Öğrenme yaşantılarının seçimi

Neyin, nasıl değerlendirileceğinin saptanması

Program öğelerinin sırası ve ilişkilerinin kontrolü

SORU-KPSS

Taba 'ya göre, program geliştirmede tümevarım yaklaşımına dayalı modelin ilk basamağı aşağıdakilerden hangisidir?

İhtiyaçların belirlenmesi

- B. öğrenme yaşantılarının seçilmesi
- C. İçeriğin düzenlenmesi
- D. Amaçların belirlenmesi
- E. öğretim etkinliklerinin düzenlenmesi

TYLER MODELİ

- Programın merkezinde okul vardır..
- Modelde hedeflerin belirlenmesi ve öğrenme yaşantılarına geniş yer verilmiştir.
- Program öğeleri tümevarım (özelden genele) yaklaşımına göre düzenlenir.
- Temelini ilerlemeci eğitim anlayışından alır.

- Programın öğeleri ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.
- Hedefler, olası hedefler (aday hedefler) ve kesinleşmiş hedefler olmak üzere iki kategoride ayrılmıştır.
- İhtiyaç kaynakları (toplum, konu alanı, birey) belirtilmiştir.
- Tyler yaşantılarını düzenlerken Piaget 'in bilişsel gelişim kuramından hareket eder.
- Aday hedefler, süzgeçlerden geçirilir..
- Program içerik ögesi belirtilmemiştir.

TYLER MODELİ

KAYNAKLAR

BİREY

TOPLUM

KONU ALANI

Olası Genel Hedefler

SÜZGEÇ

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ

EĞİTİM FELSEFESİ

KESİNLEŞMİŞ ÖĞRETİM HEDEFLERİ

ÖĞRENME YAŞANTILARININ SEÇİMİ DÜZENLENMESİ

DEĞERLENDİRMENİN YAPILMASI

Eđitim bilimi sűzgeçleri

- Tyler modelinin orijinalinde sűzgeç olarak; **eđitim felsefesi ve eđitim psikolojisi görűlmektedir.**
- Ancak pek çok kaynak sűzgeçleri; eđitim felsefesi, eđitim psikolojisi, eđitim sosyolojisi ve eđitim ekonomisi olarak belirtmektedir.
- Eğitim felsefesi; aday hedeflerin önceliklendirilmesi, düzenlenmesi ve tutarlılığının sorgulanmasında,
- Eđitim psikolojisi eğitimle oluşturulabilirlik, gerçekleştirilebilirlik. ulaşılabilirlik, dayanıklılık ve iř görűrlük,

- Eğitim sosyolojisi toplum değer ve ideallerine uygunluk,
- Eğitim ekonomisi de; ekonomik gerçeklere uygunluk noktasında süzgeçten geçirecektir.
- Eğitim bilimleri süzgecinden geçirme işleminden sonra kesin eğitim hedefleri ortaya çıkar.
- Kesin eğitim hedeflerinden sonra öğrenme yaşantılarının seçimi düzenlenmesi ve son olarak da değerlendirme etkinliklerine yer verilmektedir.

TABA – TYLER MODELİ

- Bu model Tyler ve Taba 'nın ortaya koyduğu program geliştirme modellerinin birleşimi niteliğindedir..
- Modele göre değerlendirme basamağında elde edilen sonuç yeterli değil ise amaçları saptama aşamasına geri dönölür....

Taba - Tyler Modeli

Başala

İhtiyaçları (Gereksinimleri) Belirleme

Genel Amaçları Belirleme

Amaçları Saptama

İçeriği Belirleme

Öğrenme Yaşantılarını Belirleme

Değerlendirme Yapma

Sonuç Yeterlimi?

Evet

Ayrıntılı İşleri
Formüle Et

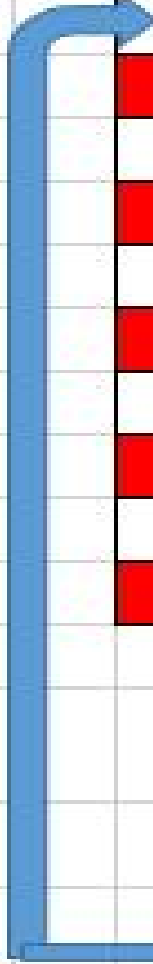

İşlemleri
Tekrar

Bitir

Hayır

Soru

- Ülkemizde uzun yıllar kullanılan program geliştirme modelidir.
- Avrupa'da rasyonel planlama ve teknokratik model gibi isimlerle de anılır.
- Değerlendirme sonucunda sonuç yeterli değilse amaçların belirlenmesi aşamasına geri dönlür.

Yukarıda özellikleri verilen program geliştirme modeli aşağıdakilerden hangisidir?

a. Taba Modeli

b. Tyler Modeli

c. Taba-Tyler Modeli

d. Yenilikçi Durumsal Model

e. Süreç Yaklaşımı

MEB Modeli

- Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kullanılan program geliştirme modelidir. .

Aşağıda verilen aşamaları izlemektedir;

1. Çerçeve-amaç-süreç, komisyonların oluşturulması, ihtiyaçların belirlenmesi
2. Hedefler
3. Ana konu başlıkları
4. Öğretim stratejileri, ünite planları, ders kitapları, öğretim materyalleri
5. Alan testi, hizmet içi eğitim, genel uygulama, genel değerlendirme
6. Alan testinden sonra düzeltme, genel değerlendirmeden sonra tekrar

DİNLEYENLERE TEŞEKKÜRLER

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı
.....Ders Notları

Ünite 7: PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ SÜRECİNİN PLANLANMASI

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİNİN PLANLANMASI

- Program geliştirme süreci araştırma ve geliştirmeye dayanır.
- Bilim ve teknoloji ve iletişim alanındaki gelişmeler bu çalışmalarını sürekli kılar..
- Program geliştirme çalışmalarında 3 farklı grup görev yapmaktadır...

1- Program Karar ve Koordinasyon Grubu..

- Milli Eğitim Bakanlığı Temsilcileri
- Program geliştirme alan uzmanları (üniversite)
- Öğretmen örgütlerinin temsilcileri
- Konu alanı uzman ve temsilcileri
- Kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri
- İşçi ve işveren temsilcileri
- Meslek odası ve birliği temsilcileri
- Veli temsilcileri
- Öğrenci temsilcileri-

Görevi :

- Ülkede hangi alanlarda program geliştirme çalışmaları yapılacağına karar vermek.
- Ülkede başat olan eğitim felsefesinin programlara yansıtılmasını sağlamak.
- Hazırlanan programları kabul etmek ya da değiştirilmesine karar vermek.
- Tüm program geliştirme çalışmalarını koordine etmektir.-

2- Program Çalışma Grubu

- Program geliştirme uzmanı
- Ölçme değerlendirme uzmanı
- Konu alanı uzmanı (üniversiteden bu alanın uzmanı)
- Branş öğretmeni -

Görevi

- Eğitim programının hazırlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi aşamalarında sürekli ve tam zamanlı olarak görev yapmaktadır.-

3- Program Danışma Grubu

- Eğitim psikoloğu
- Eğitim felsefecisi
- Eğitim sosyoloğu
- Eğitim ekonomisti
- Eğitim denetçisi
- Eğitim teknoloğu
- Okul yöneticisi
- İletişim uzmanı
- Konu alanı uzmanları-

Görevi

- Eğitim programlarının hedef , içerik, eğitim durumları ve değerlendirme öğelerinin belirlenmesinde çalışma grubuna danışmanlık hizmeti vermektir.
- Program geliştirme çalışmalarında sürekli olarak bulunmazlar. İhtiyaç duyulduğu durumlarda fikirleri alınır.-

• SORU

Bir ilköğretim okuluna yeni atanan bir öğretmenin derse gireceği sınıflar hakkında diğer öğretmenlerden, öğrenci dosyalarından ve rehber öğretmenden bilgi toplaması aşağıdakilerden özellikle hangisine bir örnek oluşturur?

- a. ölçme-değerlendirme
- b. ihtiyaç analizine hazırlık
- c. Toplumsal değerlendirme
- d. öğrenme ortamını belirleme
- e. Mesleki ve kişisel gelişimi planlama

ÇALIŞMA PLANININ OLUŞTURULMASI..

İşlem-Zaman Çizelgesi

Aylar	Haftalar	Ocak				Şubat				Mart			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Planlama													
İhtiyaç analizi													
Kazanım yazımı													
İçerik analizi													
Belirtke tablosunun hazırlanması													
Eğitim durumunun Yazılması													
Sinama Durumlarının Belirlenmesi													
Raporlama													

İHTİYAÇ BELİRLEME (Saptama)

- **İhtiyaç:** Bir hedefin gerçekleştirilebilmesi için eksikliği hissedilen gereksinim ve elde edilmesi gereken olgudur.
- Program geliştirme çalışması ihtiyaç saptama ile başlar.
- İhtiyaç saptama araştırmasında şu sorulara cevap aranmalıdır:
  1. Toplumun beklenti ve ihtiyaçları nelerdir?
  2. Bireyin ihtiyaçları nelerdir?
  3. Konu alanı ile ilgili ihtiyaçlar nelerdir?..

İhtiyaç Belirleme Yaklaşımları

1- Farklar Yaklaşımı:

- Gözlenen başarı ile beklenen başarı arasındaki farka bakılarak ihtiyaç saptanır..

2- Betimsel Yaklaşım

- Bir eğitsel yaşantının yokluğu ile ortaya çıkan zararlar, varlığı ile elde edilecek yararların karşılaştırılması ile ihtiyaç saptanır..

3- Analitik yaklaşım

- Ulusal ve uluslar arası koşullara dayalı değişimlere ait yönelimlerim incelenmesiyle oluşur.
- Gelecekte ortaya çıkması olası durumlarla bugünkü durum arasındaki farktan hareketle eğitim ihtiyaçları belirlenir.

4- Demokratik yaklaşım

- Toplumda çoğunluğun ya da baskı gruplarının beklentilerinin karşılanmasına dayalı yaklaşımdır.
- Bu yaklaşımın temeli bir çok insanın ihtiyaç değerlendirme sürecine katılımı nedeniyle insan ilişkileri ve halkla bütünleşmeye dayanır.

İHTİYAÇ SAPTAMA TEKNİKLERİ

DELPHİ TEKNİĞİ-ANKET GELİŞTİRME;

- Tekniğin en büyük amacı konu ile ilgili seçilmiş uzmanlar grubunun akılcı bir yaklaşımla ORTAK GÖRÜŞLERİN alınması, bir anlamda ortak görüş sağlanması çabalarıdır.
- Teknik; bir dizi anketin kontrollü dağıtımı sonucu elde edilen bilgilerin değerlendirilmesi süreci olarak açıklanabilir..
- Önceliklerin saptanması, amaçların belirlenmesi ve bunların gelecekte alacağı durum üzerinde çalışılır...

PROGEL (DACUM) TEKNIĞİ

- Eğitim çevrelerinde en son geliştirilen ve kullanılan modeldir.
- İş analizi ile benzeyen yönleri vardır ancak iş analizine göre çalışmalar daha KISA SÜREDE tamamlanabilir.
- PROGEL-DACUM analizi ile bir mesleğin beceri profili çıkarılır.
- Profil, meslek içinde yeterlilik olarak birleştirilmiş davranış yada becerilerin her birinin bağımsız olarak tanımlanmasını sağlar. .

PROGEL-DACUM TEKNİĞİNİN KULLANILDIĞI ALANLAR

- Eğitim ihtiyacını belirleme (ihtiyaç değerlendirmesi)
- Program geliştirme
- İş tanımlarının yapılması
- Öğrenci-işçi değerlendirmesi
- Beceri testleri geliştirme
- Öğrenci eğitim ve rehberlik çalışmaları -

PROGEL-DACUM YÖNTEMİNİN İŞLEYİŞİ ŞÖYLEDİR

- a. Program / iş alanının belirlenmesi,
- b. Beceri alanlarının belirlenmesi,
- c. İşlemlerin belirlenmesi,
- d. Beceri alanları ve işlemlerin gözden geçirilmesi,
- e. Bilgi ve beceriye dayalı işlemlerin sıralanması...
- e. İşin gerektirdiği işlemlerin sıralanması,
- f. İşin gerektirdiği işlemlerin değerlendirilmesi, -

GÖZLEM;

- Bu teknik, program geliştirme sürecinde genellikle eğitimciler ve öğretmenler tarafından kullanılır.
- Gözlem; okul merkezli olarak bireysel bilgi ve araştırmaya dayanır.
- Program geliştirme uzmanının neye, hangi düşünceye daha çok önem verdiği yönünde yoğunlaşması söz konusudur.
- GÖZLEM; öğretmen, öğrenci ve sosyal çevre üzerinde odaklaşmalıdır..

Doğal Gözlem;

- Doğal ortamda kişileri gözleyerek bilgi toplama yolu olarak tanımlanabilir..
- Gözlem yaparken öğrencilerin bilgi düzeyleri, okuma, yazma, konuşma, problem zme yetenekleri ve eleştirel düşünme becerileri gibi temel becerilerin gözlenmesi çok önemlidir. ..

MESLEK (İŞ) ANALİZİ;

- İŞ yada MESLEK; işlem basamaklarına göre analiz edilir ve gerekli davranış düzeyleri belirlenir..

İş (meslek) analizi süreci şu şekildedir:

- İşin / mesleğin belirlenmesi
- İşe / mesleğe ilişkin kaynakların gözden geçirilmesi,
- İş ve işlem basamaklarının taslak listesinin hazırlanması,
- İş ve işlem basamaklarının taslak listesinin gözden geçirilmesi,
- Araştırmalarda kullanılacak aracın geliştirilmesi,
- İşte / meslekte çalışanların belirlenmesi,
- Örneklem planı geliştirme ve tasarım analizi yapma,
- Aracı uygulama,
- Bilgileri inceleme / değerlendirme,
- İş envanteri çıkarma / düzenleme,
- Yapılan çalışmaları rapor halinde düzenleme ve program geliştirme için kullanma

Ölçme Araçları-Testler:

- Bireyde olması gereken özelliklerin ne kadarının **var** olduğunu belirler, ölçme aracı ve testler bazen öğretim sürecinin başında, bazen de öğretimin sonunda kullanılır.

Görüşme-Grup Toplantıları:

- ihtiyaçlar hakkındaki görüşler ilgili kişilerden sözlü olarak alınır. Görüşme tekniğinin uygulanması doğal görüşme ve güdümlü görüşme olmak üzere iki biçimde gerçekleşir.

Kaynak Tarama:

- Konuyla ilgili raporlar ve bilimsel çalışmaların incelenmesini temele alır.
- Kaynak tarama; literatür tarama, rapor değerlendirme ve mevcut programları inceleme işlemlerini kapsar.

SORU:

- Aşağıdakilerden hangisi ihtiyaç belirleme tekniklerinden biri değildir.

A. TEST

B. GÖZLEM

C. PROGEL (DACUM)

D. MİKROÖĞRETİM

 KAYNAK TARAMA

SORU:

Öğretmenlere, tablet bilgisayar ve akıllı tahta kullanımına yönelik bir hizmet içi eğitim programı hazırlanması planlanmaktadır. Program geliştirme uzmanı, ilgili programın amaçlarını belirlemeden önce konuyla ilgili alan uzmanlarından tablet bilgisayar ve akıllı tahta kullanımı için sahip olunması gereken özellikleri belirlemelerini ister.

Buna göre, program geliştirme uzmanı hangi ihtiyaç belirleme tekniğini kullanmıştır?

- A. Delphi
- B. Kaynak tarama
- C. Progel (Dacum)
- D. SWOT analizi
- E. Görüşme

SORU

Hazırlanan bir ilköğretim programına, ülke gerçekleriyle örtüşmediği, öğretmen ve öğrenci özelliklerini dikkate almadığı, daha önce uygulanan öğretim programlarından elde edilen sonuçları göz ardı ettiği yönünde eleştiriler yapılmaktadır.

Program geliştirme çalışmalarında aşağıdakilerden hangisinin yapılmış olması, bu eleştirilere en iyi cevabı oluşturur?

- A.** Bütün paydaşları kapsayan ihtiyaç analizinin yapılması
- B.** Program felsefesinin belirginleştirilmesi
- C.** Hedef ifadelerinin açık bir şekilde yazılması
- D.** Öğrenme etkinliklerinin planlanması
- E.** Program geliştirmenin bir komisyon tarafından yapılması

SORU

İhtiyaç belirlemede Delphi tekniği kullanılırken aşağıdakilerden hangisi yapılmamalıdır?

- A. İlk tur Delphi anketinin oluşturulması
- B. İfade uygunluğu için anketin test edilmesi
- C. İlk anketin uzmanlara gönderilerek görüşlerinin alınması
- D. Grubu oluşturan uzmanların bir araya gelerek görüş belirtmesi
- E. İlk tur anketlerdeki cevapların analiz edilmesi

SORU

Aşağıdakilerden hangisi program karar ve koordinasyon grubunun görevlerinden biri değildir?

A. Hangi alanlarda program geliştirme çalışmalarının yapılacağını belirlemek.

~~B. Program hazırlama çalışmalarını üstlenmek.~~

~~C. Ülkenin eğitim felsefesinin programlara yansıtılmasını sağlamak.~~

D. Hazırlanan programları kabul etmek veya değiştirmek.

E. Program geliştirme çalışmalarını koordine etmek.

SORU

İletişim becerileri kursu veren özel bir kurum, kursiyerlerin çoğunluğunun ihtiyaç olarak belirlediği konuları temele alarak kurs programını hazırlamıştır.

Bu kurum, ihtiyaç belirleme yaklaşımlarından hangisini kullanmıştır?

- A. Farklar
  - B. Betimsel
  - C. Analitik
  - D. Demokratik
- Bireysel

SORU

Özel bir üniversite, dünyada internetle öğretime olan yönelimi dikkate alarak, ülkemizde de gelecekte internetle öğretimin yaygınlaşacağı varsayımıyla, eğitim fakültesi programına "İnternetle öğretim" adında bir ders eklemiştir.

Bu üniversite, ihtiyaç belirlemede hangi yaklaşımı kullanmıştır?

A. Betimsel

B. Demokratik

C. Analitik

D. Farklar

E. Yönelim

SORU-KPSS

Aileleri, öğretmenleri ve akranları tarafından bazı öğrencilerin farklı biçimlerde şiddete uğradığını gözlemleyen bir öğretmen, meslektaşlarıyla birlikte "şiddetsiz okul eğitim programı" hazırlamayı planlamıştır. İhtiyaç analizi yapmak için değişik mesleklerde çalışanlardan, toplumda önem verilen gruplardan ve uzmanlardan görüş almış, veri topladığı grupların değerlerini ve isteklerini de değerlendirdikten sonra eğitim programı tasarısını hazırlamıştır.

Bu çalışmada öğretmenin benimsediği ihtiyaç analizi yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Betimsel
- B. Demokratik**
- C. Analitik
- D. Sentezleme
- E. Farklar

SORU-KPSS

Filiz öğretmen, işleyeceği yeni konuya başlamadan önce öğrencilere ön öğrenmeleri ile ilgili sorular sormuş, öğrencilerin yanıtları doğrultusunda dersini organize etmiştir.

Filiz öğretmen bu davranışı ile aşağıdakilerden hangisini öncelikle dikkate almıştır?

- A. Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini
- B. Öğrencilerin özgüven düzeylerini
- C. Öğrencilerin başarılarını
- D. Öğrencilerin bireysel farklarını
- E. Öğrencilerin ilgilerini

SORU-KPSS

"Bireyin işi gereklerine uygun olarak yapabilmesi için sahip olması gereken özellikleri belirler. Bu özellikler işin ustaları tarafından belirlenir. Bu teknikle mesleğin beceri profili çıkarılır."

Yukarıda tanıtılan ihtiyaç saptama tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Anket
  - B. Gözlem
  - C. Görüşme
  - D. Progel (Dacum)
- Meslek (iş) analizi

SORU-KPSS

Bir program geliştirme çalışmasında ulaşılabacak hedefler belirlendikten sonra, program öğelerinin doğru sıralaması açısından cevaplanması gereken soru aşağıdakilerden hangisidir?

A. Hedeflerin temelindeki ihtiyaçlar nelerdir?

B. Hedeflere ne kadar ulaştık?

C. Hedefleri nasıl gerçekleştireceğiz?

D. Hedeflere ulaşmak için ne öğretilim?

E. Hedeflere ulaşmak için hangi yöntem ve teknikleri kullanalım?

SORU-KPSS

Aşağıdakilerden hangisi program geliştirme sürecinde karar ve koordinasyon grubunun görevlerinden biri değildir?

- A. Hangi alanda program geliştirme çalışması yapılacağına karar vermek
- B. Programın uygulanmasına karar vermek
- C. Gruplar arasında eşgüdümü sağlamak
- D. Hazırlanan programları kabul ya da reddetmek

Tasarlanan programı uygulamak ve uygulamayı değerlendirmek

SORU-KPSS

Bir nesnenin yokluğu ya da eksikliği ile ortaya çıkan zararlar, o nesnenin varlığının sağlayacağı yarardan hareketle ihtiyacın belirlendiği yaklaşım teknik aşağıdakilerden hangisidir?

A. Farklar Yaklaşımı

B. Demokratik Yaklaşım

Betimsel Yaklaşım

D. Analitik Yaklaşım

E. Delphi Tekniği

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı
.....Ders Notları

Ünite 8: PROGRAM HEDEFLERİNİN (Kazanımlarının) YAZILMASI

Hedef;

- Bireyde bulunmasını istediğimiz, eğitim yoluyla kazandırılabilir istendik özelliklerdir..-

**GİDECEĞİNİZ YERİ
BİLMİYORSANIZ, VARDIĞINIZ
YERİN ÖNEMİ YOKTUR.**

Program Hedefleri;

- Programın temel ögesi, temel belirleyicisidir.
- **İçerik, eğitim durumları ve değerlendirme** öğeleri hedefe göre belirlenir.
- Birey, konu alanı, doğa ve toplumun gereksinimlerine uygun olmalıdır.
- Öğretimi yönlendirme öğretme öğrenme sürecini düzenleme ve ölçme değerlendirmede temel ölçüttür.
- Öğrenciden neler istendiğini, öğrenme sonuç ve ürünlerini açıkça ortaya koyar..-

Eğitim hedeflerinin oluşturulmasında temel belirleyiciler;

1. Birey,
  2. Toplum ve
  3. Konu alanıdır.
- Hedefler bu belirleyicilerin beklenti, ihtiyaç ve özellikleri analiz edilerek oluşturulur..-

KPSS-SORU

İlköğretimde amaçların belirlenmesinde aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden daha az etkilidir?

- a. Toplumsal değer yargıları
- b. Toplumun yaşam anlayışı
- c. Bireyin geleceğe yönelik ihtiyaçları
- d. Konu alanının temelleri
- e. Toplumdaki istihdam olanakları

Eđitim hedefleri program sűzgeçlerinden geçirilirken;

- Ülkenin eğitim felsefesine uygunluk,
- Hedeflerin birbiriyle tutarlılığı,
- Eğitimle kazandırılabilirlik,
- Öğrenciye görelilik,
- Ülkenin eğitim olanakları içinde gerçekleştirilebilirlik,
- Toplumsal yapıya uygunluk **bakımından sorgulanarak geçirilir.-**

Birbiriyle hiyerarşik ilişkili üç tür hedeften söz etmek mümkündür. Bunlar;

- ✓ Uzak eğitim hedefleri,
- ✓ Genel eğitim hedefleri,
- ✓ Özel eğitim hedefleridir.-

Uzak Amaçlar

Milli Eğitimin Amaçları: Toplumun eğitim felsefesi, kültürü ve değerlerini yansıtır, yasalarda belirtilmiştir (Milli Eğitim Temel Kanunu)

Genel Amaçlar

Okulun Amaçları (Uzak amaçların açılımı ve yorumu niteliğindedir. Okulun iş görüsünü yansıtır. Yine yasalarda belirtilmiştir. İlköğretimin amacı, ortaöğretimin amacı vb.)

Özel Amaçlar

Dersin Amaçları (Ders düzeyinde kazandırılan amaçlardır. Dersin iş görüsü ve özelliklerini yansıtır. Program geliştirici ve öğretmenlerin üzerinde çalıştıkları hedeflerdir)

Dikey ve Yatay Hedefler

- Bu hiyerarşide özel eğitim hedeflerinin kazandırılması genel hedeflerin kazanılmasının ön koşuludur.
- Genel hedeflerin kazanılması da uzak hedeflere götürücüdür. Yatay boyutta hedeflerin bilişsel, duyuşsal devinişsel olarak birbirini destekleyen hedefler takımı olarak belirlenmesi söz konusudur.
- Ders düzeyinde kazandırılan özel eğitim hedefleri birbirini destekleyecek hedefler takımı biçiminde bilişsel, duyuşsal ve devinişsel hedefler olarak belirlenir.

KPSS-SORU

Fen ve teknoloji dersi öğretim programının vizyonu bütün öğrencilerin, bireysel farklılıkları ne olursa **olsun** fen ve teknoloji okuryazarı olarak yetişmesidir.

Bu vizyon aşağıdaki hedeflerden hangisine örnek olarak verilebilir?

- a. Özel hedefler
- b. Yakın hedefler**
- c. Millî hedefler
- d. Uzak hedefler
- e. Temel hedefler

Hedef Yazma Yaklaşımları

Hedeflerin yazılmasında üç yaklaşımdan söz etmek mümkündür. Bunlar;

1. Modüler hedef yazma yaklaşımı,
2. Yeterliğe dayalı (ölçüt dayanaklı) hedef yazma yaklaşımı,
3. Aşamalı hedef yazma yaklaşımıdır.-

1. Modüler hedef yazma yaklaşımı

- Aşamalılık, ön koşulluluk özelliği göstermeyen, birbirinden bağımsız düzenlenebilen modül, üniteler ya da konular için kullanılır.
- Mesleki teknik eğitim, bireysel eğitim, hizmet içi eğitim modülü hedeflerinin yazımında kullanılabilir.
- Amaç ve davranış ifadeleri sonuna "çalışmayı tamamladıktan sonra/okuduktan sonra yapabilecek" gibi gelecek zamanla ilgili ifadelere yer verilir..-

2. Yeterliĝe dayalı (Ölçüt dayanaklı) hedef yazma yaklaşımı

- Program sonunda öğrencilerin hangi standartta ne yapabileceklerini belirtecek şekilde yazılır.
- Öğrenciler fotosentez deneyini yaptıktan sonra (Koşul), fotosentez olayında etkili olan üç unsur ile ilgili (standart) sorulan sorular üzerinde tartışabilme (davranış)..-

3. Aşamalı hedef yazma yaklaşımı

- Bu yaklaşımda hedefler Bloom 'un aşamalı sınıflama yaklaşımını temel alınarak yazılır.
- Bu yaklaşımda öğrencilerin kazanması gereken özellikler bilişsel, duyuşsal ve psikomotor olmak üzere üç alana, bu alanlar da kendi içinde alt basamaklara ayrılır..-

Hedef Yazma İlkeleri

- Hedefler öğrenci davranışına dönüklük, ulaşılabilirlik, kenetlilik, genellik ve sınırlılık, öğrenme ürünlerine dönüklük, açık- seçiklik , tutarlılık ve bitişiklik gibi ilkelere uygun olarak yazılmalıdır.

a. Açıklık- seçiklik

- Hedef ifadeleri herkesin aynı anlamı çıkarabileceği şekilde net ve anlaşılır olarak ifadelendirilmelidir...-

KPSS-SORU

Öğretim programlarının en önemli ögesi olan kazanımlarda, gözlenemeyen ya da yoruma açık ifadeler yerine gözlenebilir ve net ifadelerin kullanılması önerilmektedir.

Bu önerinin aşağıdaki süreçlerden hangisini kolaylaştırıcı etkisi en azdır?

Öğrenci ihtiyaçlarının belirlenmesi

- B. Öğretim sürecinin izlenmesi
- C. Sınıf içi öğretim faaliyetlerinin seçimi
- D. Öğretim programının değerlendirilmesi
- E. Öğrenci başarısının ölçülmesi

b. Öğrenci davranışına dönüklük / öğrenci özelliği olma

- Hedefler öğretmenin değil, öğrencinin neler yapması gerektiğini ifade etmelidir. .-

ÖRNEK

- "Çevre temizliği sağlık ilişkisini kavratmak" biçiminde bir hedef ifadesi öğrenci davranışına dönük değildir.
- Çünkü "kavratmak" öğretmenin yapacaklarına işaret etmektedir.
- Bunun yerine hedefi öğrenci davranışına dönük hale getirebilmek için "kavrayabilme" ifadesi kullanılmalıdır.

c. **Genellik ve sınırlılık**

- Hedef ifadeleri belli bir davranış grubunu kapsayacak kadar genel ve tek bir özelliğe işaret edecek kadar da sınırlı olmalıdır.. -

d. Ürüne dönüklük

Hedefler öğrenme sürecini değil, öğrenme ürününü yansıtmalıdır..

Davranışçı anlayış / Ürüne dönük

- Tüketici hakları bilgisi
- Tüketici haklarını kullanabilme

Yapılandırmacı anlayış / Sürece dönük

- Tüketici haklarını bilir
- Tüketici haklarını kullanır

e. İçerikle kenetlilik

- Hedefler ait oldukları konu alanı ile ilişkilendirilmelidir.
- Hedeflerin hangi içerikle ilgili olduğu belirtilmelidir

f. Konu başlıkları hedef olmaz

- Çünkü bu tür anlatımlar davranışa dönüştürülemez.
- Oysaki bir hedefte aranan en önemli özelliklerden biri davranışa dönüştürülmeye uygun olmasıdır..

g. Hedef ifadeleri binişik olmamalı bitişik olmalıdır

- Bir hedefin kapsamı diğer hedeflerin kapsamına girmemelidir.
- Hedefin bilişsel, duyuşsal ya da devinişsel hangi alana ait olduğu açıkça anlaşılmalıdır..-

Eğitim Hedeflerinin Davranışa Dönüştürülmesi

Davranış, eğitim hedeflerinin gözlenebilen, ölçülebilen öğrenci tepkisi cinsinden ifadesidir.

Hedeflerin davranışa dönüştürülme nedenleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Hedefleri gözlenebilir ve ölçülebilir hale getirmek, sınama durumlarını belirleyebilmek,
- Hedeflerin kazandırılması için eğitim belirlemek..
- Eğitim uygulamalarında belli standartlara ulaşabilmeyi sağlamak,
- Eğitim programının ve eğitim uygulayıcılarının değerlendirilmesini kolaylaştırmak,
- Öğrenciyi ne öğreneceği ve nasıl öğreneceğinden haberdar etmek,
- Öğretim programının etkisini somutlaştırmak ve artırmak.

Hedeflerin Aşamalı Sınıflaması (Bloom Taksonomisi)

- Öğretim sürecinde göz önünde bulundurulması gereken özel eğitim hedefleri üç alanda ele alınır.
- **Bilişsel alan:** Bilişsel (zihinsel) süreçlerle (okuduğunu anlama, kavram bilgisi, bilgiyi tanıma-hatırlama, bilgiler üzerinde işlemler yapma, problem çözme vb.) ilgilidir..
- **Duyuşsal alan:** öğrencinin ilgi, özgüven değer, tutum ve alışkanlıklar ile sevgi, saygı, hoşgörü vb. gibi duygusal yönlerin baskın olduğu bir alandır. İlgi, istek, tutum alışkanlık, kişilik ve değerlerle ilgilidir.
- **Psiko-motor (Devinişsel alan):** Zihin ve kas koordinasyonu gerektiren alandır. Bir konu ya da alanla ilgili eylemsel süreçleri kapsar..

Bilişsel Alan Alt Basamakları..

Bilgi basamağı

- Bilgi basamağının hedef ifadeleri genellikle ..... bilgisi" ifadesi ile biter.

Kavrama basamağı

- Anlama düzeyinde bir zihinsel performans gerektirir, öğrencinin, fen ve teknoloji dersinde "fotosentez" kavramının tanımını ders kitabındaki gibi yapması, **bilgi / bilme** basamağında bir davranış gösterdiğinin işaretidir.
- Ancak öğrencinin bu tanımı kendi cümleleri ile yapması ya da resim ya da şekil çizerek anlatması **kavradığının** işaretidir.-

Kavrama basamağı;..

Çevirme: Kendi anlatımına, şekle, şemaya, başka bir anlatım formuna dönüştürme

Yorumlama: Açıklama, çıkarımda bulunma, anlam çıkarma, "Neden?", "Niçin?" sorularına açıklık getirme

Öteleme (Kestirme): Var olan bilgilerden hareketle tahminde bulunma durumlarını içerir.-

- **Kavrama basamağı hedef örnekleri;**

- "Fotosentez olayını şekil ve şema ile gösterebilme"
- "Verilenleri grafikle gösterebilme"
- "Verilen grafik ya da haritadan anlam çıkarabilme"
- "Okuduğu metnin ana fikrini bulabilme" ,..

Kpss-soru

Aşağıdaki öğrenci davranışlarından hangisi, "Işığın kırılması olayının kavrama düzeyinde öğrenildiğini" gösteren bir kanıt olamaz?

- A. Olayı kendi ifadesiyle anlatma
- B. Olayın kitaptaki tanımını söyleme
- C. Olayı kendi çizdiği bir şema ile gösterme
- D. Olayı hazırladığı deney düzeneğiyle gösterme
- E. Olayı değişik bir örnekle açıklama

Uygulama basamağı

- Uygulama basamağında; öğrenilen ilke, kural, yöntem ve formüllerden yararlanma, bunları kullanma, bunları kullanarak problem çözme ve hesaplama vardır.
- Burada bilginin transferi söz konusudur.

Uygulama basamağı hedef örnekleri;

- "Verilen bir problemi formül kullanarak çözebilme"
- "Söylenen bir metni yazım ve imla kurallarına uygun olarak yazabilme"
- "Dairenin alanını ve çevresini hesaplayabilme"

KPSS-SORU

- İngilizce dersinde öğrendiklerinden yararlanarak bir turistle İngilizce konuşup anlayabilen bir öğrenci hangi düzeyde bir bilişsel davranış göstermiş olur?

A. Bilgi

B. Kavrama

 C. Uygulama

D. Analiz

E. Sentez

KPSS

İngilizce dersinde öğrendiklerinden yararlanarak bir turistle İngilizce konuşup anlayabilen bir öğrenci hangi düzeyde bir bilişsel davranış göstermiş olur?

A. Bilgi

B. Kavrama

 C. Uygulama

D. Analiz

E. Sentez

KPSS-SORU

«Ülke sevgisi geliştirme» ifadesinin bir öğrenme hedefi olduğu kabul edilirse bu ifadenin aşağıdaki hedef yazma ilkelerinden hangisine uygun hale getirilerek yeniden düzenlenmesi gerekir?

- A. Öğrenme sürecini yansıtma
- B. Konuları yansıtma
- C. Binişik olma
- D. Birden fazla alanı kapsama
- E. Öğrenci özelliği olma

Analiz basamağı

- Bir bütünüň parçalarına, öğelerine, etmenlerine, unsurlarına, bölümlerine, elemanlarına ayrılması, ayrılarak incelenmesi, irdelenmesi söz konusudur.
- Analiz; öğelere İlişkilere örgütleme ilkelerine dönük olabilir. .
- Bu basamakta öğrenciler neden-sonuç, yarar-zarar, verilen-istenen şeklinde ayrımlar yapabilirler.

Sentez basamağı

- Sentez, öğeleri, belli ilişkilere, belli kurallara göre birleştirip bir bütün oluşturma performansı olarak gösterilir.
- Oluşturulan bütünde yenilik, orijinallik, buluş, yaratıcılık, icat etme gibi özellikler beklenir.
- Bireyin kendine özgü, benzeri olmayan, yeni bir bilgi Eser tasarđ, öneri, çözüm, model, derleme ortaya komasıdır.

KPSS-SORU

"Küreselleşmenin eğitim üzerindeki etkileri" konusunda özgün bir kompozisyon yazma çalışması yapan Pınar'ın, bilişsel alanın hangi düzeyinde beceriler geliştirmesi beklenir?

- A. Kavrama
- B. Sentez
- C. Değerlendirme
- D. Analiz
- E. Bilgi

Değerlendirme basamağı

- Bu basamak yargılama, karar verme, karşılaştırma, eleştirme ve değerlendirmelerle ilgilidir.
- Yargılama, karar verme, karşılaştırma, eleştirme ve değerlendirmelerin belli ölçütlere göre yapılması gerekir.
- Belli bir yapı, sistem, kavram, durum, olay ya da olgunun iç ya da dış ölçütlerle karşılaştırılarak belli ölçütlere uygunluğunun belirlenmesidir.

Revize Edilmiş Bloom Taksonomisi

- Eğitim yoluyla bireylere kazandırılacak niteliklerin listelenmesi, niteliklerine göre sınıflanması ve gruplanması ile ilgili olarak Bloom, Gagne, Marzano gibi pek çok bilim adamı sınıflama yapmıştır.
- Bu sınıflamalar içinde en çok kabul gören Bloom 'un sınıflaması olmuştur...
- Yeni düzenlemede bilişsel alan iki temel boyuttan oluşmaktadır. Bunlardan biri bilgi boyutu diğeri ise bilişsel süreçler boyutudur.

1-Bilgi boyutu:

Bilimsel yöntem sonucu oluşmuş bilgi kategorilerinden oluşmaktadır. Bu bilgi kategorileri;

- Olgusal bilgiler
- Kavramsal bilgiler
- İşlemsel bilgiler
- Üst bilişsel bilgiler (Bilişsel farkındalık, metabiliş, biliş üstü, yürütücü bilişle ilgili) dir.-

2- Bilişsel süreçler:

- Bu boyut birinci boyut olan bilgi boyutunda yer alan bilgi kategorileri ve içeriklerle ilgili zihinsel süreçlerle ilgilidir.
- Bu boyut bilişsel alanının revize edilmeden önceki halinde olduğu gibi birbirini içeren basamaklardan oluşmuştur. .-

Revize edilmeden önce

- Değerlendirme
- Sentez
- Analiz
- Uygulama
- Kavrama
- Bilgi

Revizyondan sonra

- Yaratma
- Değerlendirme
- Analiz
- Uygulama
- Anlama
- Hatırlama

KPSS-SORU

Bir öğrenci tarih dersine çalışırken özet çıkarma ve kavram haritaları hazırlamanın, etkili öğrenme yolları olduğunu farkına vararak bunları uygular.

öğrencinin bu uygulaması aşağıdaki bilgi türlerinden hangisine daha uygun bir örnektir?

- A. Sözel
- B. Kavramsal
- C. Olgusal
- D. İşlemsel
- Üst bilişsel

Duyuşsal alan

- Öğrencinin ilgi, özgüven değer, tutum ve alışkanlıklar ile sevgi, saygı, hoşgörü vb. gibi duygusal yönlerin baskın olduğu bir alandır.
- Bireylerin bir konu, durum, etkinlik ya da nesneye ilgi duyması, olumlu tutum geliştirmesi gibi özellikleri kapsar. ..
- Bilişsel alan hedeflerinde olduğu gibi duygusal alan hedefleri de doğrudan gözlenemeyen niteliklerdir.
- Ancak bu yeterlikler işaretçisi olan davranış ve tepkiler vasıtası ile gözlenip ölçülebilir.
- Duyuşsal alan ile ilgili gözlem ve ölçmeler; gözlem, anket, ilgi ve tutum ölçekleri gibi araçlarla yapılır...

Duyuşsal alan basamakları aşağıdaki biçimde şemalaştırılabilir:

HEDEF	NİTELİKLER	DAVRANIŞ
Alma	Farkında oluş/ Almaya açık oluş. Dikkatini yöneltebilme	Duyuşsal özelliği fark etme, duyuşsal özelliğe dönük olma
Tepkide Bulunma	Tepkide uysallık / Tepkide isteklilik/ Zevk alış	Duyuşsal özelliğe uysal davranma, karşılık verme, istekli davranma
Değer Verme	Kabullenme taraftar oluş / Adanmışlık	Duyuşsal özeliği kabullenme, tercih ve takdir etme
Örgütleme Bütünleştirme	Değerleri ile uyumlaştırma. Değer sistemine katma	Kabullendiği, değer verdiği duyuşsal özelliği, kendisinde var olan değerler (duyuşsal özellikler) ile bütünleştirme'
Karakterleme/ Nitelleme/ Kişilik haline getirme	Alışkanlık haline getiriş/ Kişilik haline getiriş/ Dünya görüşünde yer verme	Kişilik özelliklerinde duyuşsal özelliğe yer verme, düşünce ve görüşlerinde yer verme

ÖRNEK

▪ Ele alacağımız özellik "sınıf kurallarına uyma" olsun.

1. **Alma:** Bu basamakta özelliğın farkında olma ve almaya açık olma vardır.
2. **Tepkide bulunma:** Bu basamakta istenilen özelliğe uysal olma, istekli ve gönüllü olma yönünde tepki verme vardır
3. **Değer verme:** Bu basamakta kazanılan duyuş-sal özelliği kabullenme vardır.
4. **Örgütleme:** Bu basamakta yeni edinilen duyuşsal özelliğın var olan duyuşsal özellikler ile bütünleştirilmesi söz konusudur. Burada sınıf kurallarına uyma, başkalarına saygı duyma vb. diğeri duyuşsal özellikler ilişkilendirilir.
5. **Nitelenme:** Bu basamak karakterleme ve kişilik haline getirme basamağı olarak da anılır. Bu basamakta duyuşsal özelliğın kişilik haline gelmesi, alışkanlık haline gelmesi söz konusudur. -

KPSS-SORU

Aşağıdaki davranışlardan hangisinin öğretilmesinin ve değerlendirilmesinin en zor olduğu söylenebilir?

- A. Kendini topluma hizmet yoluna adama
- B. Bir problemin çözümüne ilişkin hipotez kurma
- C. Bulgulardan hareketle genellemelere varma
- D. Demokratik davranışların toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini yorumlama
- E. Güneş enerjisinin aydınlatma teknolojisinde kullanımına ilişkin deney tasarlama öğretilmesi ve değerlendirilmesi en zor alan duyuşsal alandır.

Psiko-motor (Devinişsel alan):

- Zihin ve kas koordinasyonu gerektiren alandır.
- Bir konu ya da alanla ilgili eylemsel süreçleri kapsar.
- Kas ve sinir sistemi koordinasyonu ile ortaya çıkan davranışları, beceri düzeyindeki davranışları içine alır.-

HEDEF ...	ÖRNEK	DAVRANIŞ
Algılama	Arabanın nasıl kullanıldığını inceleyebilme	Becerinin nasıl yapıldığını algılama, izleme, gözleme
Bedensel Kurulma	Araba kullanmak için vücut pozisyonu alabilme (Koltuğa oturma, koltuğu, aynaları ayarlama, emniyet kemeri takma vb.)	Beceriye yapacak vücut pozisyonu alma, bedenini beceriyi yapabilecek şekilde ayarlama
Kılavuzla Yapma	Arabayı öğretmenin yönlendirmelerine uygun olarak kullanabilme	Öğretmenin gösterme ve yönlendirmeleri ile beceriyi yapma
Mekanikleşme	Araba kullanma becerisini uygun biçimde tekrarlayabilme	Beceriye art arda yapabilme
Beceri Haline Getirme	İstenilen nitelikte ve kurallara uygun olarak araç kullanabilme	Beceriye yönlendirmeye gerek kalmaksızın kendi kendine yapma (istenilen nitelikte ve sürede yapma)
Duruma/ Uydurma/ Uyum	Değişik yol koşullarında araç kullanabilme Düz vitesle öğrendiği araç kullanma becerisini otomatik vites araç kullanmaya transfer edebilme	Beceriye yeni durum ve koşullara uydurma, beceriyi yeni durumlara transfer etme
Yaratma	Yeni ve özgün bir sürüş tekniği geliştirebilme	Yeni, özgün ve orijinal bir beceri geliştirme

SORU

Bir öğretmen, toplumu yakından ilgilendiren bir olayla ilgili olarak gazetelerde yer alan köşe yazısı, resim, röportaj vb. toplamış; bunları sınıfa getirerek öğrencilerine vermiş; onlardan, bu olayı değişik boyutlarıyla ele alıp bunlar arasındaki ilişkileri belirleyerek sonucu sınıfa sunmalarını istemiştir.

Bu sunuşta, aşağıdakilerden hangisini yapan öğrenci daha üst düzeyde bir bilişsel davranış göstermiştir?

- A. Olayla ilgili olarak yazılanların bir listesini hazırlayan
- B. Olayda kimlerin rol aldığını ve neler yaptıklarını sıralayan
- C. Olayla ilgili malzemeyi, yazı, resim vb. şeklinde gruplayan
- D. Olayın farklı yönlerini ve bu yönler arasındaki bağlantıları ortaya koyan
- E. Olayın nasıl başladığını görgü tanıklarının ağızından belirten

SORU

Aşağıdakilerden hangisinin, "noktalama işaretlerini yerinde kullanabilme" hedefine erişmiş olan öğrencileri diğerlerinden ayırma gücü en azdır?

- A. Bir yazıda, hangi noktalama işaretlerinin hatalı kullanılmış olduğunu saptama
- B. Noktalama işaretlerinin cümledeki görevlerini belirtme
- C. Noktalama açısından kusursuz cümleler yazma
- D. Noktalamanın anlam üzerindeki etkilerini gösteren örnekler bulma
- E. Verilen bir paragrafta eksik bırakılmış noktalama işaretlerini doğru olarak tamamlama

SORU

Aşağıdaki öğrenci davranışlarından hangisi, “ışığın kırılması olayının kavrama düzeyinde öğrenildiğini” gösteren bir kanıt olamaz?

- A. Olayı kendi ifadesiyle anlatma
- B. Olayın kitaptaki tanımını söyleme
- C. Olayı kendi çizdiği bir şema ile gösterme
- D. Olayı hazırladığı deney düzeneğiyle gösterme
- E. Olayı değişik bir örnekle açıklama

SORU

Türkçe dersinde, anlatım üzerinde durulurken bir öğrencinin özgün bir öykü yazması aşağıdaki davranış düzeylerinin hangisine örnek olabilecek bir düzeye eriştiğini gösterir?

- A. Kavrama
- B. Hatırlama
- C. Değerlendirme
- D. Analiz

Sentez

SORU

Bilişsel öğrenmelerle ilgili aşamalı sınıflamada "uygulama" basamağının içerdiği süreç aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Öğrenilenleri ilk kez karşılaşılan bir durumda kullanma
- B. Ortaya konmuş bir ürünün öğelerini belirleme**
- C. Ortaya konmuş bir üründeki ilişkileri belirleme
- D. Yeni ve özgün bir ürün ortaya koyma
- E. Bir ürünün, belli ölçütlere uygunluğunu belirleme

SORU

Öğretme-öğrenme süreci sonunda öğrencilere kazandırılması planlanan hedeflerin belli niteliklerde olması gerekir.

Aşağıdakilerden hangisi bu niteliklerden biri değildir?

- A. Davranışın hangi koşullar altında gösterilmesi beklendiğini belirtme
- B. Öğrencinin hazırbulunuşluğu ile erişilebilir olma
- C. Gözlenebilir ve ölçülebilir olma
- D. Öğrencilerin kendi çabalarıyla ulaşabilecekleri nitelikte olma
- E. Öğrenci davranışı olarak ifade edilebilir olma

SORU

Aşağıdaki davranışlardan hangisinin en çabuk ve en kolay öğrenilmesi beklenir?

- A. Bir hipotezi doğrulamak için kullanılabilecek bir deney önerme
- B. Bir örneği mikroskopla inceleme
- C. Yaşadığı yeri temiz tutma alışkanlığı kazanma
- D. Kendini topluma hizmet yoluna adanma
- E. Bir terimin kitaptaki tanımını aynen söyleme

SORU

Öğrencilerin derste öğrendiklerini transfer etmelerinde aşağıdaki etkinliklerden hangisinin katkısı en çoktur?

- A. Ders kitabındaki örnekleri tekrarlama
- B. Öğrendiklerini bir başkasına anlatma
- C. Derste çözülen problemlerin çözümlerini gözden geçirme
- D. Derste tutulan notları dersten sonra ayrı bir yere yazma

Derste öğrenilenlerle çözülebilecek farklı problemleri çözme

SORU

Eğitim amaçlarının, istenen sonuçları ve başarı düzeyini kesin ve açık bir biçimde dile getirmesi gerekir.

Bu gereklilik, eğitim amaçlarının hangi yönüyle doğrudan ilgilidir?

- A. Öğrenci davranışına dönük olma
- B. Çok boyutlu olma**
- C. Hiyerarşik bir düzende sıralama
- D. Öğretmen etkinliklerini içermeye
- E. Evrensel kültür değerleriyle ilişkili olma

SORU

Aşağıdaki sorulardan hangisinin, bilişsel alan sınıflamasına göre diğerlerinden daha yüksek düzeydeki bir hedef davranışı ölçmeye yönelik olduğu söylenebilir?

A. ATP ne demektir?

C. Kaç çeşit doku vardır?

D. Biyoloji bilimi hangi konularla ilgilenir?

E. Biyolojinin alt alanları nelerdir?

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı
.....Ders Notları